

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bezpečnostní politika

Předkládá: Bc. Kristina Hošťálková

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, Csc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Bezpečnostní politika“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni 28. března 2018

.....

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat JUDr. Tomáši Loudovi, Csc. za cenné rady, které dopomohly k vypracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat svým rodičům za materiály, jenž výrazně dopomohly k vytvoření této práce, spolupráci a ochotu.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Základní pojmy	10
3. Bezpečnostní legislativa	12
4. Bezpečnostní politika na mezinárodní úrovni.....	15
4.1. Organizace spojených národů	15
4.2. Severoatlantická aliance	20
4.3. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.....	24
5. Bezpečnostní politika EU	27
5.1. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	28
5.2. Institucionální systém SZBP	30
5.2.1. Evropská rada.....	30
5.2.3. Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	32
5.2.4. Evropský parlament	34
5.2.5. Evropská komise	34
5.3. Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP).....	35
5.4. Nástroje SZBP	37
5.4.1. Rozhodnutí o obecných a strategických směrech	37
5.4.2. Rozhodnutí o akci	38
5.4.3. Rozhodnutí o postoji	38
5.4.4. Rozhodnutí o společném přístupu.....	39
5.4.5. Prováděcí rozhodnutí	39
5.4.6. Vnější smlouvy	40
5.5. Nástroje SBOP.....	41
6. Bezpečnostní politika České republiky	42
6.1. Bezpečnostní dokumenty	42
6.1.1. Bezpečnostní strategie 2015	42
6.1.2. Koncepce zahraniční politiky.....	43
6.1.3. Vojenská strategie – Obranná strategie.....	44
6.1.4. Bílá kniha o obraně	45
6.2. Bezpečnostní hrozby a bezpečnostní rizika	45
6.2.1. Terorismus	46
6.2.2. Kybernetické hrozby.....	48
6.2.3. Bezpečnost civilního letectví	50

6.3. Vnitřní a vnější bezpečnost	51
6.4. Obranná politika	52
6.5. Další aktéři bezpečnostní politiky	55
6.5.1. Prezident republiky	55
6.5.2. Vláda ČR.....	56
6.5.3. Parlament ČR	57
6.5.4. Ministerstva.....	57
6.5.5. Bezpečnostní rada státu.....	59
6.5.6. Ústřední krizový štáb	59
6.5.7. Zpravodajské služby	60
6.5.8. Stálé delegace a jiná zastoupení/delegace ČR v zahraničí.....	60
7. Dotazníkové šetření.....	64
7.1. Vyhodnocení položených otázek.....	64
Otázka č. 1: „Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?“	64
Otázka č. 2: „Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“	65
Otázka č. 3: „Je NATO jako vojenskopolitická organizace v současné době potřebná?“	65
Otázka č. 4: „Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?“	65
Otázka č. 5: „Obáváte se teroristických útoků v České republice?“	66
Otázka č. 6: „Domníváte se, že jsou opatření proti terorismu na letištích v EU dostatečná?“	66
Otázka č. 7: „Považuje opatření v ČR proti teroristickým útokům za dostatečná?“	66
Otázka č. 8: „Bojíte se přítomnosti imigrantů v ČR?“	67
Otázka č. 9: „Jsou aktivity tzv. islámského státu hrozbou pro bezpečnost ČR?“	67
Otázka č. 10: „Máte obavy vycestovat do ostatních států EU z důvodu pohybu Imigrantů na daném území?“	67
7.2. Shrnutí dotazníkového šetření	68
8. Závěr	70
9. Resumé	71
10. Použité zdroje	72
10.1. Literatura.....	72
10.2. Internetové zdroje	73

10.3. Právní předpisy	75
10.4. Strategické dokumenty	75
10.5. Smlouvy	76
11. Seznam zkratek	77
12. Seznam obrázků	78
13. Seznam schémat	78
14. Seznam příloh	78
15. Seznam grafů	78

1. Úvod

Bezpečnost, obrana území, státních hranic a obyvatel je v současné době velmi citlivým a probíraným tématem. Důvodem je současné situace v Evropě, která nastala po teroristických útocích spáchaných hned v několika významných evropských městech. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla, že mým tématem bude právě bezpečnostní politika.

Bezpečnostní politika je široký pojem, jenž v sobě zahrnuje řadu dalších dílčích oblastí. Pro účely této práce jsem se zaměřila na oblast bezpečnosti a obrany, tedy udržování míru, předcházení, případně zmírnění následků konfliktů. Nicméně bezpečnostní politika v sobě zahrnuje i oblast jaderné bezpečnosti, potravinové bezpečnosti, energetické bezpečnosti a čím dál více významnou oblast bezpečnosti kybernetické.

Ještě před tím, než se budeme věnovat mezinárodním organizacím a nástrojům, vytvářeným k zajištění bezpečnosti, jsem usoudila, že je nezbytné definovat základní pojmy, týkající se této problematiky. Tyto pojmy nalezneme stručně, ale výstižně charakterizované v kapitole druhé.

Každá složka bezpečnostní politiky, jako je zahraniční politika nebo vnější/vnitřní bezpečnosti, včetně jejich aktérů, jsou podrobněji charakterizovány v celé právních předpisů, jako jsou například zákony, nařízení nebo mezinárodní smlouvy. Jejich přesný výčet jsem vymezila v kapitole třetí.

Zajištění bezpečnosti a obrana jsou jedním ze základních cílů České republiky, resp. všech států. Za tímto účelem je nezbytné, aby si každý stát vytvořil fungující bezpečnostní systém, v rámci kterého budou jednotlivé organizace zajišťující bezpečnost, vyhledávat všechny potenciální bezpečnostní hrozby a přijímat potřebná opatření a strategie k jejich předcházení. Z tohoto důvodu jsem se zaměřila především na nástroje bezpečnostní politiky a aktéry, jejichž úkolem je tyto nástroje vytvářet a aplikovat.

Nezbytným nástrojem k zajištění bezpečnosti a míru ve světě je spolupráce všech významných mezinárodních bezpečnostních institucí, jako je Organizace spojených národů nebo Severoatlantická organizace. Tyto instituce vytváří v rámci své činnosti různé bezpečnostní dokumenty, z nichž nejvýznamnější je Bezpečnostní strategie/Strategická koncepce, v nichž jsou zakotveny zjištěné bezpečnostní hrozby a způsoby, jak se proti nim bránit. Bližší informace o činnosti a kompetencích těchto dvou významných mezinárodních organizací jsem se rozhodla zakotvit v kapitálách čtyři a pět.

Za účelem zajištění bezpečnosti přijímá rovněž i Česká republika svou bezpečnostní strategii, jejímž obsahem jsou principy, převzaté právě z již zmíněných mezinárodních bezpečnostních strategií/koncepcí. V současné době je v ČR platná Bezpečnostní strategie

z roku 2015. Kromě této strategie vydávají čeští aktéři v oblasti bezpečnosti a obrany i další strategické dokumenty, jež nalezneme blíže rozvedené v kapitole šesté.

Abychom si mohli přesně vymezit, jakým způsobem je zajišťována bezpečnost v ČR, je nezbytné si nejprve definovat, jak tento proces funguje na mezinárodní úrovni, ale i v Evropské unii. Proto jsem se rozhodla tuto kapitolu zařadit na závěr této práce, abychom měli přehled o tom, z čeho náš bezpečnostní systém čerpá.

Důležitou součástí této práce je i vyhodnocení dotazníku, předloženého skupině různého věkového rozpětí, jehož účelem je zjistit, zda se čeští občané cítí v naší zemi bezpečně, zda jsou spokojeni s tím, jakým způsobem je zajištěna, případně nezajištěna bezpečnost ze strany českých i zahraničních aktérů v oblasti bezpečnostní politiky a jak tito občané vnímají naši účast v mezinárodních institucích.

2. Základní pojmy

1. bezpečnost,
2. bezpečnostní prostředí,
3. bezpečnostní politika státu,
4. bezprostřední společenství,
5. bezpečnostní spolupráce,
6. bezpečnostní studia.

Definice pojmu bezpečnost je pojímána různě. Bezpečnost můžeme chápat „jako stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizace) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat.“¹

Oxfordský slovník světové politiky definuje pojem bezpečnost jako „stav, ve kterém se jednotlivci, ať už politický představitel nebo průměrný občan cítí bezpečný před ublížením ze strany druhých. Stát je tedy bezpečný, když se nebojí, že mu jiné státy nebo jiní cizí nestátní účastníci nemohou nic udělat.“²

Bezpečnost lze z hlediska objektu, který má být chráněn, můžeme bezpečnost dělit na bezpečnost vnitřní (potlačování hrozeb vznikajících uvnitř chráněného objektu) a bezpečnost vnější (potlačování hrozeb vznikajících vně chráněného objektu).³

Rovněž se můžeme setkat s dělením bezpečnosti na bezpečnost měkkou (př. organizovaný zločin, kriminalita) a bezpečnost tvrdou (př. vojenská bezpečnost).⁴

S pojmem bezpečnost úzce souvisí pojem bezpečnostní prostředí, jehož vymezení je nezbytné pro realizaci bezpečnostní politiky celého státu. „Bezpečnostní prostředí je vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor nacházející se vně státních hranic, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů

---

¹ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. 1.vyd. Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2. s. 13

² KRIEGER, J. *Oxfordský slovník světové politiky*. 1.vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. 1090 s. ISBN 80-7181-463-6. s. 13

³ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. 1.vyd. Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2. s. 15

⁴ tamtéž, str. 15

mezinárodních vztahů, v němž se odehrávají procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu.“⁵

Ministerstvo vnitra⁶ definuje bezpečnostní politiku státu jako „*společenskou činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institutů, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.*

Bezpečnostním společenstvím „*rozumíme neválečná společenství, která se nepřipravují na to, že by případně rozdílů nebo neshody řešila použitím vojenských nástrojů.*“⁷

Bezpečnostní spolupráce je „*souhrn vztahů mezi státy, které mají rozdílné bezpečnostní zájmy nebo mezi kterými byly nebo by mohly být konflikty.*“⁸

Bezpečnostní studia „*jsou jedním z oborů mezinárodních vztahů. Jejich hlavním předmětem jsou koncepce bezpečnosti a jejího místa v zahraniční politice států či mezinárodní organizace. Zabývají se také vzájemnými vazbami mezi bezpečnostní politikou států a mezinárodního bezpečnostního prostředí.*“⁹

---

⁵ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. 1.vyd. Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2, str. 39

⁶ Ministerstvo vnitra. [online]. [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx>

⁷ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. 1.vyd. Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2, str. 46

⁸ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. 1.vyd. Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2. s. 51

⁹ tamtéž, s. 56

3. Bezpečnostní legislativa

1. právní předpisy České republiky

a. ústavní zákony

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb. ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti ČR

b. zákony

- krizové právní předpisy
  1. zákon č. 222/1999 Sb. ze dne 14. září 1999 o zajišťování obrany ČR
  2. zákon č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
  3. zákon č. 240/2000 Sb. ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
  4. zákon č. 241/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
- správní právní předpisy upravující působnost úřadů
  1. zákon č. 2/1969 Sb. ze dne 8. ledna 1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR
  2. zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení)
  3. zákon č. 129/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení)
  4. zákon č. 131/2000 Sb. ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze
- odvětvové a správní právní předpisy upravující dílčí oblasti bezpečnostní politiky
  1. zákon č. 15/1993 Sb. ze dne 21. prosince 1992 o Armádě České republiky a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů
  2. zákon č. 219/1999 Sb. ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky
  3. zákon č. 221/1999 Sb. ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání

4. zákon č. 585/2004 Sb. ze dne 4. listopadu 2004 o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
5. zákon č. 412/2005 Sb. ze dne 21. září 2005 o ochraně utajovaných skutečností a bezpečnostní způsobilosti
6. zákon č. 273/2008 Sb. ze dne 17. července 2008 o Policii ČR
7. zákon č. 320/2015 Sb. ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

2. mezinárodní smlouvy a dohody

- a. Charta Organizace spojených národů z roku 1945 (ČR přijata v roce 1993)
- b. Helsinský závěrečný dokument z roku 1975 – založení Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
- c. Mezinárodní úmluva o potlačování teroristických bombových útoků z roku 1998
- d. Smlouva o přístupu ČR k Severoatlantické smlouvě z roku 1999 – závazek ČR k mírovému řešení konfliktů
- e. Bezpečnostní dohoda se Západoevropskou unií z roku 1999 – závazek ČR vytvořit Národní bezpečnostní úřad
- f. Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Bulharské republiky o spolupráci v boji proti trestné činnosti a při ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti z roku 2009
- g. Bezpečnostní smlouvu mezi vládou České republiky a vládou Řecké republiky o vzájemné ochraně utajovaných informací z roku 2009
- h. Bezpečnostní smlouva mezi vládou České republiky a vládou Lucemburské velkovévodství o vzájemné výměně a ochraně utajovaných informací z roku 2011

3. právní předpisy Evropské unie

- a. Maastrichská smlouva z roku 1993 – založení společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie
- b. Amsterodamská smlouva z roku 1997 – zavedení Evropské bezpečnostní a obranné politiky
- c. Niceská smlouva z roku 2001
- d. Lisabonská smlouva z roku 2009

4. strategické dokumenty

- a. Bezpečnostní strategie EU z roku 2003
- b. Strategický koncept NATO z roku 2010
- c. Bílá kniha o obraně z roku 2011
- d. Koncepce přípravy občanů k obraně z roku 2013
- e. Koncepce mobilizace a Koncepce aktivní zálohy obě z roku 2013
- f. Bezpečnostní koncepce ČR z roku 2015
- g. Koncepce zahraniční politiky ČR z roku 2015
- h. Koncepce výstavby Armády České republiky z roku 2015
- i. Národní strategie kybernetické bezpečnosti z roku 2015
- j. Obranná strategie ČR z roku 2017

4. Bezpečnostní politika na mezinárodní úrovni

Bezpečnostní politiku na mezinárodní úrovni zajišťují tři hlavní organizace, a to Organizace Spojených národů (dále jen „OSN“), Organizace Severoatlantické smlouvy/Severoatlantické aliance (dále jen „NATO“) a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (dále jen „OBSE“).

4.1. Organizace spojených národů

OSN vznikla 24. října 1945 poté, co byla Charta OSN vypracovaná na Konferenci Spojených národů o mezinárodním uspořádání, ratifikována Čínou, Francií, Sovětským svazem, Spojenými státy americkými, Velkou Británií a dalšími zeměmi, které Chartu podepsaly.

Charta OSN ve svém článku 1 definuje 4 hlavní cíle OSN:¹⁰

1. udržovat mezinárodní mír a bezpečnost,
2. rozvíjet mezi národy přátelské vztahy založené na respektování zásad rovnoprávnosti a práva na sebeurčení národů,
3. spolupracovat při řešení mezinárodních ekonomických, sociálních, kulturních a humanitárních otázek a podpoře základních lidských práv a svobod,
4. být centrem pro koordinaci kroků, které národy podnikají v zájmu dosažení těchto společných cílů.

Organizační strukturu OSN tvoří Valné shromáždění, Rada bezpečnosti, Sekretariát, Ekonomická a sociální rada, Poručenská rada, Mezinárodní soudní dvůr.

Valné shromáždění OSN je tvořena zástupci ze všech členských států. V souladu s Chartou OSN je valnému shromáždění vyhrazeno, např.:¹¹

1. prosazovat mírová řešení všech situací, které by mohly ohrozit přátelské vztahy mezi národy, bez ohledu na příčiny vzniku těchto situací,
2. určovat a schvalovat rozpočet OSN a určovat výši příspěvků jednotlivých členů,
3. jednat o otázkách mezinárodního míru a bezpečnosti s výjimkou případů, které jsou v kompetenci Rady bezpečnosti,

---

¹⁰ *Informační portál Organizace spojených národů*. [online] [cit. 2018-02-28] Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/>

¹¹ *Basic Facts about the United Nations*. New York: United Nations Department of Public Information, 2014. s. 273. ISBN: 978-92-1-101279-8. s. 5-6

4. projednávat a činit doporučení v jakýchkoli otázkách, které spadají do rámce Charty nebo mají vliv na pravomoci a funkce kteréhokoli jiného orgánu OSN,
5. upozorňovat Radu bezpečnosti na možné ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti

Pro záležitosti mezinárodního míru a bezpečnosti má Valné shromáždění vytvořený Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost (tzv. První výbor), který je jedním ze šesti hlavních výborů Valného shromáždění. Dle čl. 2 Jednacího řádu Výboru pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost Valného shromáždění OSN¹² patří do jeho působnosti především projednávání a přijímání návrhů rezolucí¹³ Valného shromáždění a zpráv a doporučení.

Rada bezpečnosti OSN se skládá z 15 členů, z nichž 5 členů je stálých a zbylých 10 je voleno Valnou hromadou na období dvou let. Mezi stálé členy patří Čína, Francie, Rusko, USA, Velká Británie. Mezi nestálé, volené státy v současné době patří Bolívie, Etiopie, Kazachstán, Nizozemsko, Peru, Polsko, jejichž členství končí ke dni 31. prosince 2018 a Pobřeží slonoviny, Rovnicková Guinea, Kuvajt, Švédsko, jejichž funkční období trvá do 31. prosince 2019.¹⁴ V letech 1994-1995 byla členem Rady bezpečnosti i Česká republika.

Hlavním účelem Rady bezpečnosti je primárně zabezpečování mezinárodní bezpečnosti a míru, a to tím, že zkoumá všechny spory, které mohou vést k mezinárodním konfliktům, a posuzují, zda došlo či nedošlo k ohrožení nebo porušení světového míru. Na základě těchto závěrů doporučuje stranám sporů opatření, jejichž cílem je uzavření smíru mezi těmito stranami.

V případě nutnosti je Rada bezpečnosti oprávněna přistoupit k vynucování míru, a to formou ukládání sankcí (např. zbrojní embargo, finanční sankce), přerušování či ukončení diplomatických styků nebo učinit vojenské zásahy proti rušiteli míru a bezpečnosti.

Rada bezpečnosti je rovněž oprávněna vysílat vojenské pozorovatele a mírové jednotky OSN, kteří mají za úkol zmírnit nepokoje v problémových oblastech a zamezit nepřátelským stranám v dalším kontaktu.

Sekretariát OSN se skládá z generálního tajemníka a 13 hlavních oddělení, kterými jsou například Oddělení pro politické vztahy, Oddělení pro peacekeepingové operace a dalšími organizacemi pomocného charakteru. Sekretariát především zabezpečuje výkon a koordinaci rozhodnutí orgánů OSN, organizování mezinárodních konferencí a řídí mírové operace.

---

¹² *Informační portál Asociace pro mezinárodní otázky* [online] [cit. 2018-02-28] Dostupné z: http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2017/11/OSN_17-18_DISEC.pdf

¹³ Rezoluce = usnesení, která nemá právně závazný charakter a tudíž není právně vynutitelné

¹⁴ *Informační portál Organizace spojených národů* [online] [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/members/>

Generální tajemník je nejvyšším správním úředníkem jmenovaný Valným shromážděním na návrh Rady bezpečnosti. Od 1. ledna 2017 je generálním tajemníkem António Guterres. Generální tajemník je primárně oprávněn upozorňovat Radu bezpečnosti na situace, které podle jeho mínění ohrožují mezinárodní mír a bezpečnost.

Všechny tyto orgány, označované také za základní, se dále člení na neskutečně velké množství dalších orgánů, úřadů a odborů. Pro oblast bezpečnosti a obrany se jedná například o Výbor proti terorismu Rady bezpečnosti, bezpečnostní odbor, odbor pro mírové operace Sekretariátu OSN nebo Komise pro budování míru fungující jako poradní orgán Valného shromáždění.

OSN realizuje svou činnost v pěti základních oblastech, a to prevence sporů, obnova míru, udržování míru, budování míru a odzbrojení.

Prevence konfliktů spočívá v preventivní diplomacii nebo preventivním odzbrojení. Účelem preventivní diplomacie je předejít vzniku sporu, případně se snaží zamezit tomu, aby se již dříve nastalý spor stal sporem ozbrojeným. K prevenci konfliktů se používají různé diplomatické nástroje, služby nebo vyjednávání.

Obnova míru spočívá ve spřátelení nepřátelských stran, ukončení válečného sporu a zahájení mírového řešení sporů. Za tímto účelem Rada bezpečnosti vydává doporučení, obsahující možný způsob řešení konfliktů nebo se může obrátit na generálního tajemníka OSN s dožádáním o zprostředkování, který je oprávněn užít k uzavření míru nátlaku, nikoli však ozbrojeného.

Nejvýznamnějším nástrojem prosazování světového míru a bezpečnosti jsou mírové mise OSN (tzv. peacekeeping), které jsou založeny na třech základních principech:

1. souhlas zúčastněných stran,
2. nepoužití síly s výjimkou sebeobrany příslušníků mírových jednotek,
3. nestrannost.

Mírové mise vznikají z podnětu Rady bezpečnosti nebo Generálního tajemníka, kteří identifikují hrozící porušení nebo ohrožení míru nebo bezpečnosti. O samotné misi poté rozhoduje výhradně jen Rada bezpečnosti na základě rezolucí. Mírové mise se skládají z policejního sboru, vojenského sboru a civilního personálu. Na území zúčastněných států jsou rozmístěni vojenští pozorovatelé nebo jednotky, které jsou poskytovány na principu dobrovolnosti. Mírové operace jsou financovány ze speciálního rozpočtu určeného výhradně pro danou misi, který je tvořen příspěvky členských států OSN. První mise byla vyslána na Blízký východ v roce 1948 a od té doby OSN vyslala více než 60 mírových operací po celém světě, např. Mise Spojených národů v Kosovu (UNMIK), Prozatímní jednotky Organizace

spojených národů v Libanonu (UNIFIL), Míse Spojených národů v Pobřeží slonoviny (UNOCI), Míse Spojených národů v Kongu (MONUSCO). Aby mohly být míse úspěšné, je nezbytné, aby nepřátelené strany samy měly dostatečnou vůli spor mezi sebou ujednat. Míse řídí generální tajemník OSN zpravidla prostřednictvím jím vybraným zástupcem.

OSN nedisponuje vlastními ozbrojenými silami, z čehož vyplývá, že obsazení mírových sborů jsou uskutečňována na základě principu dobrovolnosti členských států. Tito si ponechávají uniformy svých domovských států s výjimkou helem, které mají jednotnou modrou barvu. Proto jsou tyto mírové síly neoficiálně označovány také jako tzv. modré přilby.

V návaznosti na tyto míse, vytvořila Organizace neoficiální podmínky, při jejichž splnění je možné dosáhnout světového míru. Světového míru je možné docílit jen v případě dostatečného množství finančních prostředků, lidské solidarity, dodržování základních lidských práv, podpory a rozvoje demokracie a jejích základních principů.

Pokud diplomatické vyjednávání selže, může Rada bezpečnosti přistoupit k ukládání sankcí (embargo, zákaz cestování, finanční nebo obchodní), jejichž účelem je donutit stát, aby postupoval v souladu s pokyny Rady bezpečnosti, aniž by bylo nezbytné uchýlit se k násilí. Druhou formou donucovacího prostředky je vojenský zásah, který schvalují členské státy OSN v souladu s Chartou OSN. Jako příklad můžeme uvést zajišťování ochrany ohrožených civilistů ve Rwandě nebo obnova míru a bezpečnosti ve Východním Timoru.

Na budování míru se kromě OSN podílí celá řada dalších organizací, a to Světová banka, regionální ekonomické komise či místní obyvatelstvo. Účelem budování míru je vytvoření takového státu, který bude disponovat dostatkem prostředků k uzavření míru, ale především k zajištění základních lidských práv a svobod a ochrany života a zdraví svých občanů.

Odzbrojení a snižování počtu zbraní je považováno za hlavní nástroje pro udržení světového míru a bezpečnosti. Jedním z hlavních principů OSN je snižování a omezování jaderných, chemických a biologických zbraní, které jsou největší hrozbou pro existenci lidstva. Pro zamezení používání jaderných zbraní byla uzavřena celá řada dvoustranných (*Smlouva o omezení systémů protiraketové obrany, Smlouva o snížení stavu strategických zbraní, Smlouva o likvidaci raket středního a kratšího doletu*) i vícestranných dohod (*Smlouva o nešíření jaderných zbraní*).

Důraz na udržování míru vyjadřuje OSN i tím, že od první mírové míse v roce 1948 je každoročně dne 29. května vyhlášen Mezinárodní den mírových sil, jenž má být oceněním všech osob zastoupených v mírových sborech a zároveň představuje uctění těch, kteří při hájení cílů OSN na těchto misích přišli o svůj život.

Problematika odzbrojování se věnují dva orgány, a to První výbor Valného shromáždění OSN (Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnosti) a Komise pro odzbrojení jako poradní orgán Valného shromáždění OSN. Rozhodnutí Valné hromady realizuje Odbor pro otázky odzbrojení Sekretariátu OSN. Pro oblast odzbrojení je zřízen speciální institut, a to Výzkumný institut OSN pro otázky odzbrojení (UNIDIR) a dále Poradní skupina pro otázky odzbrojení, která je jednak správní radou UNIDIRu, jednak poradním orgánem Generálního tajemníka.

Česká republika (resp. Československo) patří mezi zakládající země OSN, a proto je zde zastoupena v podobě Stálé mise České republiky při OSN v New Yorku, v jejímž čele stojí od roku 2017 paní Marie Chatardová. Hlavním účelem Stálé mise je posílit bezpečnost a blaho České republiky tím, že se snaží zlepšit efektivnost OSN především v oblasti lidských práv a světového míru. Členové stálé komise jsou zastoupeni jednak v hlavních orgánech NATO, a to Valném shromáždění, Radě bezpečnosti a Ekonomické a sociální radě. Dále průběžně zasedají ve všech šesti výborech Valného shromáždění a kromě toho jsou součástí i různých komisí a konferencí přímo v sídle OSN, např. Komise pro budování míru. Za účelem zvýšení prosperity České republiky pořádá Stálá delegace v sídle OSN nejrůznější semináře, prezentace a diskuse.¹⁵

Druhou významnou misí je Stálá mise České republiky při OSN, OBSE a ostatních mezinárodních organizacích ve Vídni, v jejímž čele stojí od roku 2013 JUDr. Vladimír Galuška. Hlavním účelem této mise je prosazování zahraniční politiky České republiky v souladu se závazky vyplývajícími pro ni z jednotlivých dokumentů OSN v čele s Chartou OSN.¹⁶

K dnešnímu dni má OSN celkem 193 členských států, o jejichž přijetí rozhodlo Valné shromáždění na návrh Rady bezpečnosti. Pokud by se některý ze států chtěl zapojit do činnosti OSN, nikoliv se však stát jejím právoplatným členem, může zažádat o statut tzv. Stálého pozorovatele OSN. Konkrétně hovoříme o Vatikánu a od roku 2012 také o Palestině. Kromě států mohou být těmito nečleny i mezinárodní organizace, př. Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti nebo Evropská unie. O jejich přijetí rozhoduje Valné shromáždění rezolucí. Všichni tito pozorovatelé se poté mohou, s výjimkami účastnit každého zasedání OSN.

---

¹⁵ *Informační portál o Stálé misi České republiky při OSN v New Yorku* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/un.newyork/cz/index.html>

¹⁶ *Informační portál o Stálé misi České republiky při OSN, OBSE a ostatních mezinárodních organizacích ve Vídni*. [online]. [cit. 2018-03-08] Dostupné z: <https://www.mzv.cz/mission.vienna/cz/index.html>

4.2. Severoatlantická aliance

Severoatlantická aliance vznikla 4. dubna 1949 podepsáním Washingtonské smlouvy. NATO je aliancí Severní Ameriky a Evropy, čímž dochází k výjimečnému a důležitému propojení těchto dvou kontinentů, což umožňuje jejich vzájemnou spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany a vedení operací krizového řízení. Hlavní sídlo je umístěno v Bruselu a celkem má 28 členských států. NATO bylo založeno z důvodu kolektivní obrany, spočívající v zajištění vnější bezpečnosti.

Hlavním cílem NATO je zabezpečit bezpečnost a svobodu svých členů. K tomu využívá nejrůznější prostředky, především politické a vojenské. Mezi politické prostředky řadíme např. prosazování demokratických hodnot, budování důvěry, předcházení budoucím konfliktům. Vojenské prostředky se uplatňují v případě selhání diplomatického vyjednávání.

NATO prosazuje princip kolektivní obrany zakotvený v čl. 5 Washingtonské úmluvy „*Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe, bude považován za útok proti všem.*“¹⁷

Základní cíle a principy NATO jsou zakotveny ve Strategickém konceptu z roku 2010, který vymezuje 3 základní funkce Aliance:¹⁸

1. krizové řízení – NATO bude za pomoci vojenských a politických prostředků aktivně řešit a omezovat krize, ohrožující bezpečnost Aliance tak, aby krize nepřešla do konfliktu,
2. kolektivní obrana – členské státy NATO si budou vždy nápomocné při odvracení útoku, tak jak stanoví článek 5 Washingtonské úmluvy, NATO bude bojovat proti všem agresivním útokům, ohrožující jednotlivé členské státy nebo Alianci jako celek,
3. bezpečnostní spolupráce – Aliance ovlivňuje politický a bezpečnostní vývoj mimo své hranice, aktivně se podílí na zlepšení mezinárodní bezpečnosti tím, že spolupracuje s členskými státy a jinými mezinárodními organizacemi.

Stejně jako OSN i NATO využívá k zajištění bezpečnosti a světového míru vojenské prostředky ve formě misí a operací v okamžiku, kdy dojde k selhání veškerých diplomatických pokusů o uzavření smíru a klidu. V současné době Aliance řídí vojenské operace v Afghánistánu, Kosovu, v oblasti Středozemního moře (zaměřena na boj s piráctvím).

---

¹⁷ *Severoatlantická smlouva* [online] [cit. 2018-03-01] Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/assets/nato/strategie-a-cile/severoatlanticka-smlouva.pdf>

¹⁸ *Strategic concept 2010* [online] [cit. 2018-03-02] Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf

V současné době má NATO 29 členů, posledním členských státem se v roce 2017 stala Černá Hora.

Struktura NATO je velmi komplikovaná. Primární dělíme instituty Aliance na civilní, vojenské a organizační (podpůrné), které se dále člení na divize, kanceláře, velitelství a výbory.

Hlavními politickými institucemi jsou Severoatlantická rada, Skupina pro jaderné plánování a Generální tajemník. Vojenskými institucemi jsou Vojenský výbor, Velitelství spojeneckých sil pro operace a Velitelství spojeneckých sil pro transformaci.

V Severoatlantické radě má každý členský stát jednoho člena, v čele stojí Generální tajemník. Schází se na několika úrovních např. úroveň velvyslanců členských států nebo úroveň ministrů obrany nebo zahraničních věcí. Jedná se o nejvyšší rozhodovací a konzultační orgán NATO.

Skupiny pro jaderné plánování se účastní všechny členské státy s výjimkou Francie. Tato Skupina má v podstatě obdobné pravomoci jako Severoatlantická rada s tím, že se jedná o rozhodnutí pouze v oblasti jaderných otázek a dalších otázek s tím souvisejících.

Generální tajemník je vrcholným úředníkem NATO, nese odpovědnost za činnost nejen Aliance, ale i činnost Mezinárodního sekretariátu. Tajemník je jmenován Radou na čtyřleté období.

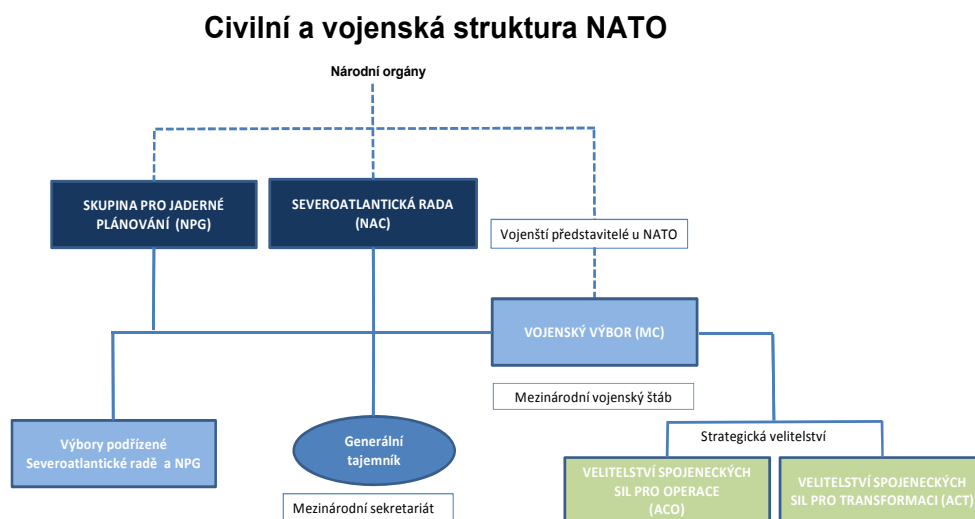
Vojenský výbor se skládá z náčelníků obrany jednotlivých členských států (tzv. vojenský představitel při NATO). Mezi jeho hlavní činnosti patří vojenské poradenství pro ostatní orgány NATO v rámci kolektivní obrany či jednotlivých operací krizového řízení, určování vojenské politiky, strategie. V čele stojí předseda Vojenského výboru volen na dobu tří let, nominovaný členskými státy. Předsedou Vojenského výboru je od 26. června 2015 armádní generál Petr Pavel z České republiky, kterého v červnu roku 2018 na tomto postu vystřídá maršál Stuart Peach z Velké Británie. Vojenskému výboru je podřízeno Velitelství spojeneckých sil pro operace a Velitelství sil pro transformaci.

Arm. gen. Petr Pavel obdržel dne 8. března 2018 ve Spojených státech amerických nejvyšší vojenské vyznamenání pro cizince, tzv. „Legion of Merit“ za výbornou koordinaci při boji s islámským státem a za vynikající vedení vojenského výboru NATO.¹⁹

---

¹⁹ *Parlamentní listy* [online] [cit. 2018-03-10] Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/General-Petr-Pavel-obdrzel-nejvys-si-americke-armadni-oceneni-pro-cizince-527589>

Schéma č. 1: Institucionální struktura Severoatlantické aliance

Zdroj: Natoaktualne.cz; Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/struktura-nato-0g6-na_zpravy.aspx?y=na_summit/strukturanato.htm

V rámci organizace funguje i několik agentur a organizací NATO, mající podpůrný charakter. Tyto agentury či organizace se zaměřují především na oblasti technické, informační, komunikační nebo letecké, př. Komunikační a informační agentura NATO, Organizace NATO pro vědu a techniku nebo Úřad pro standardizaci NATO.

K rychlému nasazení a následnému zásahu proti konfliktům, vytváří Aliance tzv. Síly rychlé akce NATO (dále jen „NRF“). Tyto jednotky jsou k dispozici kdykoliv v situacích, které nesnesou odkladu. Jedná se o jednotky jak pozemské, tak i letecké a námořní, jenž jsou schopné poskytnout okamžitou pomoc pokaždé, kdy o to Aliance požádá. Jsou určeny především pro (i) zasahování v krizových situacích, (ii) operace proti terorismu, (iii) nastolení míru, (iv) zajišťování sankcí, (v) evakuace civilistů, (vi) demonstrativní síly proti odrazení agrese, (vii) příprava místa pro větší jednotky.²⁰ NRF se skládá z příslušníků armád jednotlivých členských států, tedy i České republiky. ČR je ve světě známá pro své specialisty v oblasti boji proti šíření zbraní hromadného ničení, proto jsou zpravidla proti této bezpečnostní hrozbě vysílány české

²⁰ Informační portál Severoatlantické organizace. [online].[cit. 2018-03-08]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/nrf_ucel.htm

specializované jednotky, ale rovněž jsou poskytovány jednotky protivzdušné nebo určené na biologická či chemická šetření.

Vzhledem k událostem nastalým v několika posledních letech, především v souvislosti s 11. zářím 2001, se hlavní prioritou NATO stal boj s terorismem. Již v roce 2002 byla na summitu konaném v Praze přijata Vojenská koncepce obrany proti terorismu, která v sobě zahrnuje 4 základní oblasti aktivit NATO, a to protiteroristická nebo obranná opatření, řízení následků teroristických akcí, ofenzivní protiterorismus, vojenská spolupráce s nevojenskými silami. Koncepce poskytuje NATO jakýsi návod k tomu, jakým způsobem použít své ozbrojené síly k narušení, předejetí a zabránění teroristickému útoku. Proto se činnost NATO zaměřuje zejména na spolupráci členských států v tomto boji.

V roce 1998 Parlament ČR schválil návrh na vstup ČR do organizace NATO a dne 12. března 1999 se součástí NATO stala také Česká republika, což s sebou přineslo řadu výhod, ale také závazků. Ze závazků můžeme zmínit například financování rozpočtu Aliance, zajištění souladu české zahraniční politiky s hlavními myšlenkami Aliance nebo účast na misích a programech Aliance. Z výhod můžeme vyzdvihnout účast v systému kolektivní obrany (např. v podobě protivzdušné obrany), posílení Armády ČR nebo čerpání finančních prostředků z Programu bezpečnostních investic NATO. Zapojení ČR v programech NATO vystihuje i ustanovení čl. II, bod 11. Bezpečnostní strategie ČR 2015, který nám říká, že „základními východisky pro zajištění obrany a bezpečnosti ČR jsou aktivní účast v systému kolektivní obrany NATO opírajícím se o silnou transatlantickou vazbu, rozvoj schopností EU pro zvládnutí krizí a spolupráce s partnerskými zeměmi.“²¹

Čeští představitelé, ať už vojenští či političtí, mají zastoupení ve všech velitelstvích a sídlech OSN. Nejvýznamnější postavení má Stálá delegace České republiky při NATO v Bruselu. V čele stojí Jiří Šedivý, který mj. v letech 2007 – 2010 vykonával funkci náměstka generálního tajemníka NATO pro obrannou politiku a plánování. Stálá delegace se dělí na dvě sekce, vojenská a civilní, v nichž jsou zaměstnáni pracovníci především z Ministerstva zahraničních věcí ČR, Ministerstva obrany ČR a Armády ČR.²²

---

²¹ *Bezpečnostní strategie Evropské unie* [online].[cit. 2018-03-08] Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Bezpecnostni_strategie_2015.pdf

²² *Stálá delegace České republiky při NATO v Bruselu* [online].[cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/nato.brussels>

4.3. Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, dříve Konference pro bezpečnost a spolupráci, vznikla v roce 1975 podepsáním Helsinským závěrečným dokumentem. Jedná se o největší bezpečnostní společnost, která má celkem 57 členských států z Evropy, Severní Ameriky a Střední Asie. Hlavní sídlo nalezneme ve Vídni.

Dalším podstatným dokumentem je Istanbulska charta pro evropskou bezpečnost, jejímž hlavním cílem je prevence konfliktu a znovusjednocení společnosti na území zasažené válkou nebo jiným konfliktem.

Jako „preventivní opatření“ byla v roce 2010 přijata Pamětní deklarace z Astany: Za bezpečnostní komunitu, která ztvrzuje dodržování závazků a principů členskými státy Organizace.

Činnost OBSE můžeme rozdělit do 3 základních oblastí, které můžeme členit na další podoblasti:²³

1. politicko-bezpečnostní oblast

- a. kontrola ozbrojení,
- b. hraniční management,
- c. prevence a řešení konfliktů,
- d. demokratizace,
- e. volby,
- f. dobré vládnutí,
- g. reformování vojenství a spolupráce,
- h. policejní dohled,

2. lidsko-právní oblast

- a. boj s obchodem s lidmi,
- b. vzdělávání,
- c. genderová rovnost,
- d. lidská práva,
- e. svoboda a rozvoj médií,
- f. práva menšin,
- g. Romové a Sintové,
- h. tolerance a nediskriminace,

---

²³ DANICS, Š, STRNAD, Š.: *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. s. 136. ISBN: 978-80-7251-455-7. s. 86-88.

3. ekonomicko-environmentální oblast

- a. ekonomické aktivity,
- b. životní prostředí.

Kromě těchto významných oblastí, je hlavním cílem OBSE také přijímání norem upravující chování států, mezinárodní bezpečnost a vztahy mezi členskými státy. Těmi nejdůležitějšími jsou Kodex politicko-vojenských aspektů bezpečnosti z roku 1994 a Charta evropské bezpečnosti z roku 1999.

Kodex sjednocuje pravidla pro zajišťování bezpečnosti a využívání ozbrojených sil. Přijetí tohoto Kodexu pro přijímací státy znamená závazek v podobě pravidelných zpráv o opatřeních a přijatých právních předpisech zaměřených na bezpečnost. Základním účelem Charty je kooperace a součinnost mezinárodních organizací, zlepšení peacekeepingových činností OBSE.

Nejvýznamnějším orgánem OBSE je Parlamentní shromáždění. Parlamentní shromáždění má celkem 323 členů, pocházejících z národních parlamentů jednotlivých členských států. Jeho hlavním účelem je umožnit a zlepšit mezinárodní komunikaci mezi parlamenty jednotlivých členských států, vykonává dozor nad dodržováním všech povinností ve výše uvedených jednotlivých oblastech, podporuje rozvoj demokracie, dodržování základních demokratických principů a rozvoj diplomatických styků. K zajištění všech těchto okruhů přijímá shromáždění na svých výročních zasedání řadu usnesení a doporučení.

Parlamentní shromáždění úzce spolupracuje s Meziparlamentním shromážděním Společenství nezávislých států, které má v podstatě stejné úkoly a cíle jako Shromáždění OBSE.

Nejdůležitějším rozhodovacím orgánem je Summit, na jejímž zasedání nejvyšší představitelé (hlavy států) nebo vlády členských států přijímají rozhodnutí, jimiž se stanoví priority, principy a budoucí činnost organizace. Pro periodicitu konání summitu nejsou stanovena žádná pravidla, každý členský stát je oprávněn navrhnout konání summitu. První summit se konal v roce 1975 v Helsinkách, kde byl přijat již zmíněný Helsinský závěrečný dokument, zakládající OBSE.

Druhým nejvýznamnějším rozhodovacím orgánem jsou Ministerské rady („Rady ministrů“). Jedná se o „shromáždění“, na němž jsou zastoupeni ministři zahraničních ze všech členských států. Rada se schází jednou ročně s výjimkou roku, kdy se koná summit, zpravidla v zemi, která je v době konání zasedání svěřeno předsednictví. Ministerská rada sleduje činnost organizace a přijímá deklarace, rozhodnutí a jiné dokumenty, určující, jakým směrem se má OBSE orientovat do budoucna.

Dalším podstatným rozhodovacím a politickým orgánem je Stálá rada ve Vídni složená z nejvyšších představitelů (hlav států) nebo vlád každého členského státu. Rada se schází týdně vždy mezi zasedáními Ministerské rady. Institut Ministerské rady byl založen Pařížskou chartou pro novou Evropu z roku 1990. Poslední zasedání Rady ministrů se konalo 7. a 8. prosince 2017 ve Vídni.

Nezbytnou funkci v rámci OBSE zastávají polní operace, jež mohou být zaměřeny na všechny základní oblasti činnosti organizace. Polní mise mají za úkol podporovat a zabezpečovat fungování demokratických principů, sdružovat společnost, kontrolovat dodržování základních lidských práv a svobod nebo boj proti korupci. O zřízení polní operace rozhoduje Stálá rada, mající povinnost ve svém rozhodnutí přesně definovat, za jakým účelem je polní mise zřizována. Z hlediska rozsahu je největší polní operací operace v Kosovu.

Nejvýznamnějším orgánem v politicko-vojenské oblasti a zároveň jedním z hlavních rozhodovacích orgánů OBSE je Fórum pro bezpečnost a spolupráci ve Vídni. Činnost Fóra se zaměřuje především na boj proti nedovoleným zbraním a střelivu, nešíření zbraní hromadného ničení, kontrola ozbrojených a bezpečnostních sil, přípravu půdy pro dialogy, rozvoj komunikace a spolupráce mezi jednotlivými členskými státy. Fórum funguje na základě předsednictví, které se střídá zpravidla každé 4 měsíce mezi členskými státy. Od ledna 2018 je předsednictví svěřeno Slovenské republice, po níž následuje Republika Slovinsko.

Dalšími významnými orgány a institucemi jsou dále Vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny, Úřad OBSE pro demokratické instituce a lidská práva, Zástupce OBSE pro svobodu médií, Sekretariát OBSE a Soud pro urovnání a rozhodčí řízení.

Členem OBSE je i Česká republika, jejíž zájmy na mezinárodní úrovni hájí Stálá mise České republiky při OSN, OBSE a ostatních mezinárodních organizací, prosazující zahraniční politiku ČR tak, aby neodporovala základním dokumentům OBSE, zejména Helsinskému závěrečnému aktu.

5. Bezpečnostní politika EU

Ještě předtím, než se budeme věnovat hlavnímu tématu této práce, je třeba vymezit, co to vlastně je Evropská unie. Evropská unie je v podstatě mezinárodní organizace, jejíž existence se odvozuje od existence mezinárodních smluv uzavřených podle mezinárodního práva.

Minulost Evropské unie sahá do roku 1951, kdy byla prvními šesti zakládajícími státy (Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Itálie, Francie a Německo) podepsána Pařížská smlouva, již bylo založeno Evropské sdružení uhlí a oceli. V roce 1957 došlo k podpisu Římských smluv, z nichž vzniklo Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství atomové energie. Osm let poté, tedy v roce 1965 byla uzavřena dohoda o sloučení všech těchto společenství a začalo se používat označení Evropské společenství, k jehož prvnímu rozšíření došlo v roce 1973, a to o Velkou Británii, Dánsko a Irsko.

Pojem Evropská unie byl oficiálně používán a vytvořen Maastrichskou smlouvou (Smlouva o Evropské unii) uzavřenou v roce 1992, účinnou od roku 1993, a zároveň zavedla 3 základní pilíře EU, a to

1. pilíř – komunitární otázky („Evropské společenství“)
2. pilíř – společná zahraniční a bezpečnostní politika
3. pilíř – policejní a justiční spolupráce

Evropskou unii můžeme chápat také jako proces integrace směřující ke koordinaci vztahů mezi jednotlivými členskými státy.

Další významnou smlouvou se stala Smlouva amsterodamská z roku 1997, jež zahrnuje tzv. Schengenský aquis, tj. souhrn právních předpisů upravující Schengenský prostor (Schengenská dohoda, Schengenské prováděcí úmluvy, protokoly, úmluvy o přistoupení nových států). Schengenský prostor představuje území smluvních států, v rámci kterých jsou občané oprávněni cestovat, aniž by byli nuceni podrobit se hraniční kontrole.

Podstatným dokumentem, rovněž pozměňující Smlouvu o Evropské unii, je Smlouva z Nice významná především tím, že zavedla hlasovací systém trojitě většiny při přijímání rozhodnutí v Radě Evropské unie.

Posledním a pravděpodobně nejvýznamnějším dokumentem je Lisabonská smlouva z roku 2007, platná od roku 2009 po podepsání posledního vzdorujícího členského státu, a to České republiky, jejímž prostřednictvím došlo ke změně názvu Smlouvy o založení Evropského společenství na Smlouvu o fungování Evropské unie. Lisabonskou smlouvou došlo ke zrušení tří základních pilířů založených Smlouvou o Evropské unii.

K dnešnímu dni má Evropská unie zatím stále celkem 28 členských států: Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království (Brexit), Španělsko, Švédsko.

5.1. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Pro účely této práce budeme věnovat větší pozornost 2. pilíři Evropské unie, a to společné zahraniční a bezpečnostní politice (dále jen „SZBP“). První myšlenky zavést spolupráci v oblasti společné bezpečnostní politiky přinesla již Bruselská úmluva o společné obraně z roku 1948, kterou měla být zajištěna obrana proti Německé říši a dalších hrozbám především v podobě Sovětského svazu. Ve stejném roce byla v návaznosti na tento Bruselský pakt vytvořena tzv. Západoevropská nebo Západní unie za účelem spolupráce při zajišťování obrany a bezpečnosti, nicméně tato Unie byla o rok později v podstatě nahrazena, ale ne zcela zrušena, Severoatlantickou unií s tím, že státy zahrnuté v Západoevropské unií se staly členskými státy Severoatlantické unie.

V 50. letech 20. století vznikly nové obavy z dalších ozbrojených konfliktů ze strany Německa, a proto Francie přišla s návrhem vytvořit Evropské obranné společenství, jímž by vznikla vzájemná spolupráce mezi Evropskou unií a Severoatlantickou unií. Nicméně celý tento projekt byl nakonec v roce 1954 odmítnut a k vytvoření společenství nedošlo.

Dalším pokusem o vytvoření společné zahraniční a bezpečnostní politiky byly tzv. Fouchetovy plány z roku 1961, jejichž účelem mělo být zavedení spolupráce v oblasti hospodářství, kultury a lidských práv. Tímto dokumentem měla být vytvořena jakási unie států s vlastní institucionální strukturou v podobě Rady zástupců vlád, Parlamentního shromáždění a politické Komise.²⁴

Pro budování SZBP mají význam i tzv. Lucemburské zprávy, ukládající ministrům zahraničních věcí členských států pořádat společná zasedání za účelem vytvoření Evropského politického společenství.

Podstatným zlomem ve vývoji bylo přijetí Jednotného evropského aktu z roku 1986, který jako první skutečně zakotvuje Evropské politické společenství. Jednotný evropský akt se problematikou obrany a bezpečnosti nezabývá příliš do hloubky, pouze vybízí členské státy, aby mezi sebou spolupracovali a poskytovali si součinnost při zajišťování těchto dvou

---

²⁴ SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s.246. ISBN 978-80-7400-352-3. s. 216.

významných oblastí nejen navzájem, ale také vůči třetím státům nebo subjektům, jako jsou mezinárodní organizace nebo mezinárodní konference.

SZBP jako taková byla zavedena Maastrichskou smlouvou z roku 1999 a nahradila tak dosud existující Evropské politické společenství. Aktivity zahrnuté SZBP byly poté blíže specifikovány v již zmíněné Amsterodamské smlouvě z roku 1997. Až do přijetí Lisabonské smlouvy se SZBP označovala jako Evropská bezpečnostní a obranná politika (dále jen „EBOP“). EBOP však nezaniká, ale i nadále se rozvíjí, a to rámci SZBP jako jedna z jejích složek tak, jak je stanoveno v rezoluci Evropského parlamentu.

Základní cíle SZBP jsou definovány v Hlavě V, čl. 21 odst. 2 Smlouvy o Evropské unie následovně:²⁵

- a) chránit hodnoty, základní zájmy, bezpečnost, nezávislost a celistvost,
- b) podporovat demokracii, právní stát, lidská práva a právo mezinárodní,
- c) udržovat mír, prevence konfliktů, posilování mezinárodní bezpečnosti v souladu se zásadami a cíli Charty Organizace spojených národů, Helsinského závěrečného aktu, Pařížské charty,
- d) přispívat ke zlepšení životního prostředí, udržitelný rozvoj hospodářství, hospodaření se světovým přírodním bohatstvím,
- e) pomoc lidem, zemím bojujícím proti pohromám způsobeným přírodou nebo lidskou činností.
- f) podporovat mezinárodní spolupráci

SZBP je založena na třech principech, a to soudržnost, jednomyslnost a mezivládní přístup.

Základním strategickým a koncepčním dokumentem je Evropská bezpečnostní strategie přijatá v roce 2003, aktualizována v roce 2008 Zprávou o provádění Evropské bezpečnostní strategie a Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie – Směrem k evropskému modelu bezpečnosti z roku 2010, doplňující některé nové hrozby, např. pirátství.

Hlavním účelem Bezpečnostní strategie EU je aktivnější propagace Evropské unie jako organizace s cílem ovlivnit mezinárodní vývoj. V první řadě se EU snaží prostřednictvím strategie identifikovat hlavní bezpečnostní hrozby a stanovit strategické cíle k jejich odvracení, případně zamezit jejich dalšímu šíření. Za tímto účelem je vytvořena celá řada nástrojů, např.

---

²⁵ *Smlouva o Evropské unii* [online] [cit. 2018-03-11] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf

diplomatické, vojenské prostředky, sankce apod.). Mezi bezpečnostní hrozby řadíme např. mezinárodní organizovaný zločin, terorismus, radikalismu, kybernetická kriminalita.

5.2. Institucionální systém SZBP

5.2.1. Evropská rada

Nejvýznamnějším rozhodujícím orgánem je Evropská rada (dále jen „ER“) tvořena hlavami států a předsedů vlád jednotlivých členských států, předsedy Evropské komise, vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Význam této instituce podle čl. 15 Smlouvy o Evropské unii spočívá v tom, že určuje směr společné zahraniční a bezpečnostní politiky, určuje její základní zásady a to, jaký bude její budoucí vývoj. Kromě toho určuje také směr celé EU, rozhoduje o jejích prioritách a rozhoduje o těch nejvýznamnějších a nesložitějších otázkách týkajících se Unie. Článek 15 odst. 1 zároveň výslovně stanoví, že Evropská komise nedisponuje legislativní pravomocí.

V čele Evropské rady stojí předseda ER, jímž je od listopadu 2014 Donald Tusk. Předseda ER je volen samotnou ER na dobu dvou a půl let maximálně na dvě po sobě jdoucí funkční období. Volen je kvalifikovanou většinou, kterou může být zároveň i odvolán. Funkce předsedy ER je neslučitelná s jakoukoli funkcí ve svém rodném státě. V oblasti týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky zajišťuje předseda ER vnější zastupování EU na nejvyšší možné úrovni, a to v přímé součinnosti s vysokým představitelem Unie pro zahraniční a bezpečnostní politiku.

Evropská rada i předseda ER mají své poradní orgány. Společným poradním orgánem je Generální sekretariát Rady EU, předseda má navíc k dispozici vlastní kabinet.

5.2.2. Rada Evropské unie

Rada EU, nebo-li Rada ministrů. Jak již vyplývá z názvu, jedná se o instituci složenou z ministrů jednotlivých členských států pověřených na základě zmocnění jednat a zavazovat se jménem vlády svého domovského státu. Rada EU funguje na základě předsednictví, jež se střídá pravidelně každých šest měsíců, od 1. ledna 2018 stojí v čele Rady Bulharsko.

Radě Evropské unie je svěřena legislativní funkce, spočívající v přijímání právních předpisů EU navrhovaných Evropským parlamentem. Podle čl. 26 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii *„Rada na základě obecných a strategických směrů vymezených Evropskou radou vypracovává společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a přijímá rozhodnutí nezbytná pro vymezení a provádění této politiky.“*

Pro oblast společné zahraniční a bezpečnostní politiky se ministři, konkrétně ministři zahraničních věcí, schází v podobě Rady pro obecné záležitosti a vnější vztahy (dále jen „GAERC“). GAERC byla Lisabonskou smlouvou rozdělena na Radu pro zahraniční věci a Radu pro všeobecné záležitosti.

Rada pro zahraniční věci zajišťuje a koordinuje všechny záležitosti týkající se vnější činnosti Unie, především společná zahraniční a bezpečnostní politika, humanitární pomoc, společná obchodní politika. Rada se schází vždy jednou za měsíc. Vzhledem k současné situaci v Evropě ohrožené především teroristickými útoky, se Rady pro zahraniční věci účastní kromě ministrů zahraničních věcí, také ministři obrany a ministři pro místní rozvoj, a to zpravidla dvakrát do roka. Předsedou Rady je Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Výjimečnost této formace spočívá v tom, že se jedná o jediný útvar Rady, v rámci něhož se neuplatňuje institut předsednictví. Rozhodnutí týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky se přijímají jednomyslně.

Rada pro všeobecné záležitosti funguje jako jakási spojka mezi Radou Evropské unie a Evropskou radou při zajišťování soudržnosti jednotlivých útvarů Rady EU. Kromě toho se také podílí spolu s předsedou Evropské rady a Komisí EU na přípravě zasedání Evropské rady.

Rada Evropské unie má k dispozici hned několik přípravných orgánů. Řadíme mezi ně Výbor stálých zástupců, pracovní skupiny, Politický a bezpečnostní výbor Rady.

Výbor stálých zástupců (tzv. COREPER) je tvořen stálými zástupci členských států. Výbor stálých zástupců v podstatě projednává všechny záležitosti spadající do kompetence Rady jako celku, čímž více přibližuje Unii členským státům. COREPER zasedá ve dvou formacích

1. COREPER I tvoří zástupci velvyslanců členských států, kteří zasedají v 6 formacích pro (i) zemědělství a rybolov, (ii) konkurenceschopnost, (iii) vzdělání, mládež, kultura a sport, (iv) zaměstnanost, sociální politika, zdraví, ochrana spotřebitele, (v) životní prostředí a (vi) doprava, telekomunikace, energetika.
2. COREPER II je tvořen samotnými velvyslanci, zabývá se (i) obecnými záležitostmi, (ii) hospodářskými a finančními věcmi, (iii) spravedlností a vnitřními věcmi a (iv) zahraničními věcmi.

COREPER není rozhodující orgán, je to orgán čistě přípravný, jehož hlavním účelem je koordinace činnosti Rady spočívající v přípravě jejího jednání, kontrole jednotlivých bodů projednávaných na zasedání. Obě formace zasedají pravidelně jednou týdně. Zároveň COREPER předkládá Radě možné návrhy řešení projednávaných věcí, na nichž by měly obě

formace COREPERu dosáhnout konsensu, v takovém případě je pravděpodobnější, že takový návrh bude Radou přijat a uplatněn.

Činnost COREPERu v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky je podstatným způsobem ovlivněna Politickým a bezpečnostním výborem Rady (PSC). Kromě SZBP je PSC odpovědný také za společnou bezpečnostní a obrannou politiku EU. Za tímto účelem PSC sleduje mezinárodní situace a na základě těchto šetření předkládá Radě návrhy s politickým a strategickým řešením této situace. Zároveň je i poradním orgánem pro Vojenský výbor, Politicko-vojenskou skupinu a Výbor pro civilní aspekty řešení krizí. V neposlední řadě je také pověřen udržováním vztahů a spolupráce mezi Evropskou unií a Severoatlantickou aliancí. Schází se pravidelně dvakrát týdně.

Vojenský výbor EU je nejvyšším vojenským orgánem v rámci Evropské unie. Skládá se z náčelníků generálních štábů zastoupených svými zástupci. Jeho hlavním účelem je podávání doporučení PSC týkající se vojenských otázek.

Výbor pro civilní aspekty a řešení krizí zajišťuje řešení všech krizí a konfliktů prostřednictvím např. policejních jednotek.

Co se pracovních skupin týče, jedná se o zajišťování všech výše zmíněných záležitostí na nejnižší možné úrovni, ze které se poté přesouváme do úrovní vyšších. Pracovní skupiny jsou ustavovány ad hoc tzn., že jsou zřizovány pro konkrétní účely a po dosažení stanoveného cíle je jejich činnost ukončena, např. Pracovní skupiny pro vývoz konvenčních zbraní, Pracovní skupina pro terorismus.

5.2.3. Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (VP-ZVB) je klíčovou osobou při řízení společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Vysoký představitel je volen na dobu pěti let všemi členskými státy, jmenován je Evropskou radou na návrh předsedy Komise EU. Vysoký představitel je nejen generálním tajemníkem/sekretářem, ale také předsedou Rady pro zahraniční věci, což je jedna z původních kompetencí předsednictví, měnicího se pravidelně každých šest měsíců, a místopředsedou Komise pro vnější vztahy. Podle čl. 13a Lisabonské smlouvy se podílí na zajišťování společné zahraniční a bezpečnostní politiky svými návrhy a zároveň je odpovědný za plnění rozhodnutí Evropskou radou a Radou. VP-ZVBP rovněž zprostředkovává komunikaci mezi EU a třetími zeměmi. Vysoký představitel je obecně odpovědný za vnější vztahy EU, což se projevuje i tím, že je dle Smlouvy o Evropské unii výslovně oprávněn vystupovat v Radě bezpečnosti OSN a předkládat jí návrhy a postoje EU, jež jsou v té době na zasedání Rady na pořadu, pokud je k tomu některých ze členských

států, zasedající v Radě bezpečnosti, výslovně vyzván. Otázkou zůstává, jak bude Vysoký představitel schopen do budoucna všechny tyto funkce sladit.

Funkce vznikla schválením Amsterodamské smlouvy z roku 1999, prvním vysokým představitelem byl Javier Solana. Od listopadu 2014 tuto funkci, jako třetí v pořadí, zastává bývalá italská ministryně zahraničních věcí Federica Mogherini.

VP-ZVBP stojí v čele Evropské služby pro vnější činnost (EEAS) zřízenou Lisabonskou smlouvou, fungující jako výkonný orgán VP-ZVBP, nicméně za činnost této služby je odpovědný generální sekretář. Evropská služba pro vnější činnost je hlavním koordinátorem mezi EU, třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi. Evropská služba pro vnější činnost je označována jako evropská diplomacie, neboť zajišťuje koordinaci diplomatických styků všech členských států EU, Rady Evropské unie a Komise Evropské unie a zároveň i jejich vzájemnou spolupráci. Do základních okruhů zájmu EEAS, kromě SZBP, náleží dále protiterorismus, odzbrojení, nešíření zbraní, kontrola vývozu zbraní, boj proti pirátství, vojenské a civilní mise a operace nebo námořní bezpečnost.

Právní rámec činnosti EEAS určuje Rada EU svým rozhodnutím na návrh Vysokého představitele po předchozí konzultaci s Evropským parlamentem a souhlasu Komise EU. EEAS je složena z úředníků Rady EU, Komise EU a zástupců diplomatických služeb jednotlivých členských států.

Vysokému představiteli jsou podřízeni Zvláštní zástupci Evropské unie, jež hájí zájmy EU a za úkol mají rozvoj míru a právního státu. K dnešnímu dni bylo VP-ZVBP jmenováno 8 zvláštních zástupců EU (např. pro Jižní Kavkaz, Gruzii, Střední Asii).

První v této funkci Javier Solanu si nechal experty v roce 2004 vypracovat dokument označovaný jako Doktrína lidské bezpečnosti pro Evropu – Barcelonská zpráva Analytické skupiny pro evropské bezpečnostní kapacity. Tímto dokumentem chtěl Solanu poukázat na to, aby se Evropská unie zaměřila kromě ochrany území ohroženého nebo napadeného státu, také na lidskou bezpečnost. Bezpečností lidí se podle bodu 2.2. Doktríny lidské bezpečnosti pro Evropu rozumí, že jednotlivec je chráněn před základními druhy ohrožení.²⁶

Lidská bezpečnost („human security“) by se měla stát, vedle společné zahraniční a bezpečnostní politiky, společné bezpečnostní a obranné politiky, jedním z dalších hlavních „pilířů“ zabezpečovaných EU. Lidská bezpečnost (především ochrana ohrožených skupin obyvatelstva) má být založena na několika základních zásadách (i) důležitost lidských práv,

---

²⁶ *Doktrína lidské bezpečnosti – Barcelonská zpráva Analytické skupiny pro evropské bezpečnostní kapacity.* [online]. [cit. 2018-03-18] Dostupné z: https://ceses.cuni.cz/CESES-76-version1-doktrina_lidske_bepecnosti.pdf

(ii) jasná politická autorita, (iii) multilateralismus, (iv) postup od nejnižší úrovně po nejvyšší, (v) soustředění na regiony, (vi) používání právních nástrojů, (vii) přiměřené použití síly.

5.2.4. Evropský parlament

Evropský parlament je jako jediný ze všech institucí EU přímo volen občany všech členských států na funkční období pěti let. K dnešnímu dni má EP celkem 751 členů, v čele stojí předseda, kterým je Antonio Tajani. EP je zákonodárny sbor tzn., že disponuje legislativní funkcí, projevující se tím, že schvaluje právní předpisy EU, rozhoduje o uzavření mezinárodních dohod a o přistoupení nových členských států.

Role EP při SZBP je velmi omezena, nicméně i přesto EP ovlivňuje SZBP hned v několika aspektech, především tím, že je nadán dozorcí funkcí, spočívající ve výkonu politické kontroly a poskytování konzultací tak, jak je stanoveno v čl. 14 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Zároveň EP prostřednictvím své rozpočtové funkce určuje, jakým způsobem budou přerozdělovány finanční prostředky určené na zajišťování SZBP a Společné bezpečnostní a obranné politiky.

Mezi další oprávnění EP patří interpelace Rady i Vysokého představitele ohledně otázek týkajících se SZBP, problém nastává tehdy, pokud se jedná o utajované informace upravené interinstitucionální dohodou.

5.2.5. Evropská komise

Evropská komise je výkonný orgán, jenž hájí zájmy EU, jako jediná instituce je oprávněna navrhnout legislativu EU, zajišťuje a vymáhá dodržování těchto předpisů. Skládá se z 28 komisařů, každý vždy z jednoho členského státu. V čele stojí předseda, kterým je Jean-Claude Juncker.

V oblasti SZBP je významná především tím, že spolurozhoduje o podstatných otázkách, mající vliv na SZBP. Vliv na SZBP uplatňuje především tím, že místopředsdou komise je Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, tím pádem Komise je jako celek nadána stejnými oprávněními jako VP-ZVBP, tedy může podávat návrhy a podněty (např. návrh na sankční opatření v rámci SZBP) a zároveň také nese odpovědnost za koordinaci vztahů mezi EU a mezinárodními organizacemi.

5.3. Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP)

Společná bezpečnostní a obranná politika vznikla v roce 1999 jako důsledek toho, že při kosovském konfliktu se ukázalo, že SZBP není dostatečná. SBOP je v podstatě užší pojetí SZBP a omezuje se jen na společnou obranu, vojenství a krize. Za SPOB rovněž odpovídá VP-ZVBP. Smlouva o EU zřídila Evropskou obrannou agenturu, jejímž hlavními činnostmi jsou:²⁷

- přípravná akce na branný výzkum,
- aktualizace plánu rozvoje schopností – poskytuje informace schopnost zajišťovat vojenskou obranu v určitém časovém hledisku,
- koordinovaný výroční přehled o obraně – vytvořený za účelem lepší koordinace, spolupráce a soudržnosti v oblasti společné obrany, včetně výdajů na ní,
- provádění dlouhodobého přezkumu agentury.

Rozhodnutí týkající se SBOP jsou přijímána buď na návrh VP-ZVBP nebo členského státu, jednomyslně. Rozhodovacím orgánem je řídicí výbor složený z ministrů obrany a zástupců EK.

SBOP funguje na principu kolektivní obrany tak, jak je stanoveno v Lisabonské smlouvě, která stanoví: „*pokud se členský stát stane na svém území cílem ozbrojeného napadení, poskytnou mu ostatní státy pomoc a podporu všemi prostředky, které jsou v jejich moci, v souladu s článkem 51 Charty Organizace spojených národů. Tím není dotčena zvláštní povaha bezpečnostní a obranné politiky členských států.*“²⁸

ER stanovila 4 základní oblasti činnosti SPOB v případě, nastane-li světová krize. Jsou jimi policie, civilní ochrana, civilní správa a právní stát. Členské státy se zavázaly, že pro tyto účely poskytnou přibližně 5 000 policistů pro mezinárodní mise a 1 000 policistů pro rychlé nasazení max. na 30 dnů.²⁹

Za účelem větší efektivity při využívání všech dostupných vojenských prostředků, vydává Evropská komise Evropský obranný akční plán. Jedním z cílů tohoto dokumentu je zřízení Evropského fondu pro obranu, z něhož by měly plynout prostředky na financování vojenského materiálu, vybavení a výzkumu. Evropská komise tento dokument vydává s úmyslem vytvořit, rozvíjet a udržovat jednotný trh pro obranu, jenž by měl zajistit lepší

---

²⁷ Informační portál o Evropské obranné agentuře [online] [cit. 2018-03-14] Dostupné z: <https://www.eda.europa.eu/what-we-do/our-current-priorities>

²⁸ Lisabonská smlouva [online] [cit. 2018-03-14] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/738-lisabonska_smlouva.pdf

²⁹ SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s. 246. ISBN 978-80-7400-352-3. s. 230.

koordinaci mezi všemi členskými státy. Evropský obranný akční plán velmi úzce navazuje jednak na Globální strategii Evropské unie a na Evropský program pro bezpečnost, který EK vydala v roce 2016.

Globální strategie je výrazem spolupráce mezi Evropskou unií a Severoatlantickou aliancí uzavřené na základě tzv. Společného prohlášení EU a NATO podepsané předsedou Evropské komise, Evropské rady a generálním tajemníkem NATO. Evropský program upravuje spolupráci EU a NATO v boji proti terorismu, organizovanému zločinu a kybernetické kriminalitě.

V rámci SBOP funguje hned několik zvláštních vojensko-obranných institucí, řadíme mezi ně

1. Ředitelství pro řízení a plánování krize – zajišťuje, aby EU řešila krizi na nejvyšší možné úrovni,
2. Satelitní centrum – sbírá informace o SBOP, jež mají vést k její podpoře a rozvoji,
3. Generální štáb EU – na jeho pokyn členské státy vysílají své vojáky ke službě v této instituce a zároveň poskytuje varování, plánování, vyhodnocování a doporučení k vojenské strategii.

Pro všechny tyto instituce platí, že do budoucna by měly být zahrnuty do Evropské služby pro vnější činnost. Kromě těchto zvláštních institucí fungují v rámci SBOP již zmíněný Politický a bezpečnostní výbor, Rada pro zahraniční věci, Vojenský výbor pro civilní aspekty řešení krizí, Vojenský výbor EU. V rámci Evropského parlamentu zajišťuje problematiku bezpečnostní a obranné politiky Podvýbor pro bezpečnost a obranu, jenž je součástí Výboru pro zahraniční věci.

Rovněž pro SBOP je základním strategickým dokumentem již výše zmíněná Bezpečnostní strategie z roku 2003, která vyhledává bezpečnostní hrozby a následně stanoví opatření k jejich odvracení a zamezení.

V roce 2013 přijala EU tzv. Laekenskou deklaraci o provádění vojenských operací EU, vyjadřující vztah mezi EU a NATO v tom směru, že na základě této deklarace poskytuje EU vojenské jednotky v místech, kde nechce být NATO zainteresováno. EU uzavřela s NATO dvě významné strategické dohody: Dohoda o strategickém partnerství a Pakt o bezpečnosti, na základě kterých může Evropská unie uplatňovat mírové prostředky stanovené pro obranné akce pořádané NATO.

5.4. Nástroje SZBP

K zajištění a provádění SZBP využívá EU několik různých forem, nástrojů. Tyto nástroje můžeme nejobecněji dělit na právní nástroje (rozhodnutí Rady, spolupráce mezi státy, uzavírání mezinárodních smluv, strategické zájmy a cíle Evropské rady) a další nástroje (deklarace, demarše, politický dialog).³⁰

Svoboda³¹ dělí nástroje SZBP na spolupráci členských států nejen mezi sebou navzájem, ale i s EU jako celkem, přijímání sekundárních aktů a uzavírání mezinárodních smluv.

Uplatňování těchto zásad je postaveno na dvou základních zásadách, jimiž jsou solidarita a loajalita. Obě tyto zásady jsou zakotveny v ustanoveních Smlouvy o Evropské unii. Solidaritu, která je rovněž jedním ze základních cílů EU, můžeme vnímat jako spolupráci jednotlivých členských států, projevující se především při teroristickém útoku, přírodní katastrofě nebo ozbrojeném napadení. Naopak loajalita je upravena v Lisabonské smlouvě jako povinnost členských států zdržet se jednání, které je v rozporu s chráněnými zájmy Unie a aktivně podporovat SZBP.³²

Mezi nejvýznamnější nástroj SZBP jednoznačně patří právně závazné sekundární právní akty vydávané institucemi EU. Řadíme mezi ně rozhodnutí o obecných a strategických směrech, rozhodnutí o postoji, rozhodnutí o akci, rozhodnutí o společném přístupu a prováděcí rozhodnutí. Právní základ pro vydávání těchto právních aktů nalezneme v čl. 25 Smlouvy o EU.

Sekundární právní akty jsou přijímány jak na půdě Evropské rady, tak na půdě Rady Evropské unie. ER přijímá svá rozhodnutí jednomyslně na základě doporučení od Rady. Rada přijímá svá rozhodnutí buď jednomyslně, nebo ve výjimečných případech kvalifikovanou většinou, např. rozhodnutí o jmenování zvláštního zástupce, rozhodnutí o postavení Evropské obranné agentury.³³

5.4.1. Rozhodnutí o obecných a strategických směrech

Vydávání rozhodnutí o obecných a strategických směrech vyplývá z ustanovení čl. 26 Smlouvy o EU. Jedná se o nejobecnější ze všech právních aktů vydávaných pro organizaci SZBP.

Rozhodnutí jsou přijímána jednomyslně Evropskou radou za účelem stanovení základních priorit a obsahu SZBP na základě doporučení Rady EU, případně Evropské komise

---

³⁰ DANICS, Š, STRNAD, Š.: *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. s. 136. ISBN: 978-80-7251-455-7. s. 83.

³¹ SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s. 246. ISBN 978-80-7400-352-3, s. 220

³² SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s. 246. ISBN 978-80-7400-352-3, s. 220

³³ tamtéž, str. 225

nebo VP-ZVBP. Zároveň tato rozhodnutí obsahují ustanovení o tom, jakým způsobem a jaké prostředky mají být užity k tomu, aby bylo těchto priorit dosaženo a dobu jeho trvání.

Vzhledem k tomu, že se jedná o obecné akty, mohou mít různá zaměření, nejčastěji na určitou zeměpisnou polohu, např. Společná strategie Afrika-EU z roku 2007.

5.4.2. Rozhodnutí o akci

Rozhodnutí o akci se vydávají na základě ustanovení čl. 28 Smlouvy o EU. Rozhodnutí jsou přijímána Radou EU k řešení konkrétní situace, při které je účast EU žádoucí. Čl. 28 stanoví, že rozhodnutí o akci „*vymezuje cíle, rozsah, prostředky, které budou Unii poskytnuty, podmínky jejich provádění, a je-li to nezbytné, doba trvání.*“³⁴ Tato rozhodnutí jsou závazná, což vyjadřuje i skutečnost, že jsou zveřejňována v Úředním věstníku EU s označením L, jenž je typické pro závazné akty.³⁵

Smlouvy o EU rovněž stanoví, že přijatá rozhodnutí jsou závazná pro všechny členské státy a stanoví, že každý z nich je povinen informovat o všech svých postojích a zamýšlených opatření, jež mají členské státy v úmyslu realizovat v souvislosti se zajištěním přijatého rozhodnutí o akci.

Pokud by se jakkoliv změnila okolnosti, za kterých bylo rozhodnutí původně přijato, aniž by bylo znovu přezkoumáno a přizpůsobeno této nové situaci, může po předchozím oznámení Radě EU, přijmout opatření, reagující na tuto novou situaci.

Pokud by při realizaci těchto opatření nastaly nějaké potíže, je příslušný členský stát povinen bez zbytečného odkladu informovat Radu, která je povinna takové sdělení prošetřit a přijmout potřebná opatření k nápravě. Jako příklad můžeme uvést Rozhodnutí Rady z roku 2005 o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie pro Súdán.

5.4.3. Rozhodnutí o postoji

Vydávání rozhodnutí o postoji upravuje čl. 29 Smlouvy o EU. Rozhodnutí o postoji vymezuje postoj Evropské unie ke konkrétní situaci zpravidla se zaměřením na konkrétní zeměpisnou polohu. Rozhodnutí je pro všechny členské státy závazné a vyplývá z něj závazek zkoordinovat svou politiku s přijatým postojem.

Současně jsou členské státy povinny spolupodílet se na prosazování těchto postojů formou různých diplomatických a konzulárních zastoupení či delegací.

---

³⁴ Smlouva o Evropské unii [online] [cit. 2018-03-15] Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf

³⁵ SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s. 246. ISBN 978-80-7400-352-3. s. 223

Přijetím Lisabonské smlouvy byla zavedena spolupráce mezi Radou bezpečnosti OSN a EU. Pokud o rozhodnutí jedná Rada, mohou se členské státy obrátit na VP-ZVBP, aby zde postoj Unie prezentoval.

Jako příklad rozhodnutí o postoji můžeme uvést Společný postoj Rady 2008/944/SZBP z 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu ³⁶ nebo Společný postoj Rady z 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu, přijatý v souvislosti s teroristickým útokem dne 11. září 2001.³⁷

5.4.4. Rozhodnutí o společném přístupu

Rozhodnutí o společném přístupu nalezneme upravené čl. 32 Smlouvy o EU. Ještě předtím, než bude rozhodnutí o společném přístupu přijato, vedou všechny členské státy diskusi týkající se SZBP na půdě Evropské Rady a Rady Evropy.

Rozhodnutí o společném přístupu není uvedeno ve výčtu aktů zakotvených v čl. 25, nicméně i přesto se jedná o jeden z významných aktů schvalovaných v rámci Evropské unie.

Za účelem přijetí tohoto typu rozhodnutí spolu členské státy spolupracují, a to prostřednictvím diplomatických zastoupení, delegací EU ve třetích zemích a v rámci mezinárodních organizací.

Při zohledňování přijatého rozhodnutí o společném přístupu může nastat problém, týkající se evropské terminologie. Smlouva o EU používá jednak označení přístup, a jednak označení postoj. Rozdíl v těchto dvou pojmech spočívá v tom, že rozhodnutí o postoji je Radou EU nejprve přijata a až následně se jím všechny členské státy řídí. U rozhodnutí o společném přístupu je proces zcela opačný, rozhodnutí musí být konzultováno na úrovni členských států a teprve poté je přijato buď na půdě Evropské rady, nebo Rady Evropské unie. Další rozdíl spočívá v tom, že rozhodnutí o postoji se zaměřuje na řešení konkrétní otázky, zatímco rozhodnutí o přístupu řeší otázky obecné.

5.4.5. Prováděcí rozhodnutí

Prováděcí rozhodnutí se podle čl. 25 písm. b) bod iii) vydávají k provádění rozhodnutí o postoji a rozhodnutí o přístupu. Stejně jako předchozí zmíněné právní akty, je i tento právně

---

³⁶ *Společný postoj Rady 2008/944/SZBP z 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vojenských technologií a vojenského materiálu.* [online] [cit. 2018-03-18] Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32008E0944>

³⁷ *Společný postoj Rady z 27. prosince 2001, o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu.* [online]. [cit. 2018-03-18] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spolecny-postoj-rady-ze-dne-27-prosince-2001-o-pouziti-zvlastnich-opatreni-k-boji-proti-terorismu.aspx>

závazný pro všechny členské státy. Nad dodržováním těchto rozhodnutí a soudržnosti při jejich zabezpečování nese odpovědnost Rada EU v součinnosti s Vysokým představitelem EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Například se jedná o Prováděcí rozhodnutí Rady (SZBP) z 25. září 2017, kterým se provádí rozhodnutí 2013/255/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii.³⁸

5.4.6. Vnější smlouvy

Vnější smlouvy chápeme jako dvou nebo vícestranné mezinárodní smlouvy uzavřené písemně a řídicí se mezinárodním právem s mezinárodněprávními účinky. Jedná se o projevy vůle smluvních stran, z nichž alespoň jedna není členským státem EU. Pro přijaté vnější smlouvy platí zásada *pacta sunt servanda* (smlouvy mají být dodržovány), což znamená, že smlouvy jsou závazné pro EU jako celek, ale i pro jednotlivé členské státy.

Vídeňská úmluva o smluvním právu definuje ve svém čl. 2 odst. 1 písm. a) smlouvu jako mezinárodní dohodu uzavřenou mezi státy písemnou formou, řídicí se mezinárodním právem, sepsaná v jediné nebo ve dvou či více souvisejících listinách, ať je jejich název jakýkoliv.³⁹

Právo uzavírat vnější smlouvy ve všech oblastech EU, tedy i v oblasti SZBP, vyplývá z ustanovení čl. 37 Smlouvy o EU. Vnější smlouvy stojí v hierarchii právních předpisů EU na pomezí mezi primárním a sekundárním právem, z čehož vyplývá, že vnější smlouvy mají větší právní sílu, než výše uvedené sekundární právní akty, proto musí být tyto vždy v souladu s uzavřenými vnějšími smlouvami.

Co se procedurálních otázek týče, nebyly tyto do přijetí Lisabonské smlouvy podrobněji upraveny. Nyní je stanoveno, že vnější smlouvy jsou přijímány za stejných podmínek jako mezinárodní smlouvy tak, jak je stanoveno v čl. 218 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Pravomoc při přijímání těchto smluv má primárně Rada EU na návrh Komise a v oblasti SZBP Vysokého představitele EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Vnější smlouvy o otázkách týkající se SZBP se od ostatních vnějších smluv liší tím, že jsou vyloučeny ze soudního přezkumu. Výjimkou je čl. 40 Smlouvy o EU, který odděluje SZBP od ostatních politik a platnost omezujících opatření.⁴⁰

---

³⁸ *Prováděcí rozhodnutí Rady z 25. září 2017, kterým se provádí rozhodnutí 2013/255/SZBP o omezujících opatřeních vůči Sýrii.* [online] [cit. 2018-03-18] Dostupné z: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/871ddc25-ba15-11e7-a7f8-01aa75ed71a1/language-cs>

³⁹ *Vídeňská úmluva o smluvním právu* [online] [cit. 2018-03-18] Dostupné z: <http://smsjm.vse.cz/wp-content/uploads/2008/10/mp5.pdf>

⁴⁰ SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*, 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010 s.246. ISBN 978-80-7400-352-3, s. 107-108

5.5. Nástroje SBOP

Nejvýznamnějším nástrojem Společné bezpečnostní a obranné politiky jsou mise, jež můžeme dělit na (i) vojenské, (ii) civilní/policejní, (iii) smíšené. Hlavním účelem vojenských misí je zabezpečování míru a jeho vynucování, stabilizace území ohrožených nebo zasažených ozbrojeným atakem a zároveň se zaměřuje na cvičení policejních sborů a Armády státu, do něhož je mise umístěna. V rámci programu European Headline Goals (EHG) se členské státy zavázaly, že v případě nutnosti budou schopni poskytnout až 60 000 vojáků ze svých řad k hájení bezpečnost v rámci EU jako celku. Bezpečnostní strategie EU zavádí specifický útvar nasazený ve vojenských operacích, tzv. Battle groups. Charakteristické pro tyto útvary jsou následující znaky:⁴¹(i) vojenská efektivnost, spolehlivost, rychlá nesesaditelnost, soudržnost, (ii) kombinace zbraní, (iii) složení cca 1500 vojáků, (iv) možnost souběhu dvou operací, (v) udržitelnost 30 dnů s možným prodloužením na 120.

Civilní mise se zaměřují zejména na cvičení zahraničních policejních sborů, justičních orgánů, celní správy a rovněž chrání hranice státu, v němž mise působí.

V současné době EU vyslala celkem 17 misí, z nichž 2 jsou vojenské (Centrální Afrika, Bosna a Hercegovina), 11 civilních (př. Libye, Kosovo, Irák, Ukrajina) a 4 jsou smíšené (Somálsko, Mali).

---

⁴¹ *Bezpečnostní strategie EU* [online] [cit. 2018-03-18] Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD-strategie-EU.pdf>

6. Bezpečnostní politika České republiky

Bezpečnostní politika v České republice je založena na souhrnu důležitých cílů a nástrojů, jejich účelem je zabezpečit svrchovanost státu, zachování jeho územní celistvosti a demokratických základů. Bezpečnostní politika ČR se člení na 5 základních oblastí:⁴²

1. zahraniční politika,
2. obranná politika,
3. politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
4. hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
5. politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.

6.1. Bezpečnostní dokumenty

6.1.1. Bezpečnostní strategie 2015

Česká republika, po vzoru ostatních evropských států, přijala velké množství strategických, koncepčních a legislativních dokumentů, utvářející bezpečnostní politiku a bezpečnostní systém ČR.

Východním dokumentem bezpečnostní politiky v ČR, jenž se zabývá bezpečnostními hrozbami a způsoby jejich řešení, je Bezpečnostní strategie. První bezpečnostní strategie byla přijata v roce 1999. Současná verze Bezpečnostní strategie byla přijata dne 4. února 2015 usnesením vlády č. 79 za spolupráce Kanceláře prezidenta republiky, Parlamentu ČR a bezpečnostní komunity složená z odborníků i laiků, jejichž členství je dobrovolné a v podstatě ustálené. Bezpečnostní strategie vymezuje 4 základní nástroje, hodnoty, přístupy a zájmy nezbytné pro zajištění bezpečnosti v ČR.⁴³

1. „Východiska bezpečnostní politiky“, jež formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika založena.
2. „Bezpečnostní zájmy ČR“ definují životní, strategické a další významné zájmy ČR.⁴⁴
  - životní zájmy = suverenita, územní celistvost, politická nezávislost ČR, ochrana základních práv a svobod, zachování demokratického právního státu;
  - strategické zájmy = bezpečnost, stabilita, zajištění kybernetické bezpečnosti a obrany ČR, prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb, zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, podpora a rozvoj regionální spolupráce

⁴² Informační portál Ministerstva zahraničních věcí ČR. [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/index.html

⁴³ Bezpečnostní strategie ČR 2015. [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

⁴⁴ tamtéž

- další významné zájmy = snižování kriminality, posilování zpravodajské ochrany a obrany ČR, ochrana životního prostředí, posilování veřejné informovanosti, rozvoj občanských sdružení,
- 3. „Bezpečnostní prostředí“ identifikuje nejvýznamnější trendy a faktory v bezpečnostním prostředí, v němž Česká republika prosazuje své zájmy.
- 4. „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR.

Tvůrci Bezpečnostní strategie se při tvorbě řídí několika klíčovými právními předpisy: (i) Ústava ČR, (ii) Listina základních práv a svobod, (iii) zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, (iv) zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR, (v) zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, (vi) zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, (vii) zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování. Své místo mají i právní předpisy a mezinárodními smlouvy, jimiž je ČR vázána, a které vyplývají z účasti a spolupráce ČR v NATO, EU, OSN, OBSE. Tato spolupráce je postavena na vzájemné solidaritě, což znamená, že pokud bude ohrožen některý z členských států zmíněných mezinárodních organizací, je ČR připravena poskytnout své služby k zajištění míru a bezpečnosti na území tohoto zasaženého státu a naopak.

Bezpečnost ČR vychází z principu bezpečnosti jednotlivce, včetně jeho zdraví, života, majetku a důstojnosti. Bezpečnost ČR můžeme definovat jako stav, při němž je ČR chráněna před možnými bezpečnostními hrozbami a riziky.

Bezpečnostní strategie poukazuje na to, že hrozba vojenským útokem v České republice je minimální, nicméně i přesto poukazuje na to, že je nezbytné stanovit jasné postupy, opatření a vzdělávat obyvatelstvo, kdyby taková situace skutečně nastala.

6.1.2. Koncepce zahraniční politiky

Koncepci zahraniční politiky vypracovává Ministerstvo zahraničních věcí, schvaluje vláda ČR. Koncepce vymezuje základní dlouhodobé, střednědobé cíle zahraniční politiky a od těchto stanovených cílů se poté odvíjí postavení ČR v mezinárodních politických vztazích.

Současná Koncepce zahraniční politiky byla vládou ČR schválena 13. července 2015 a vychází z Koncepce zahraniční politiky z roku 2011, programového prohlášení vlády z roku 2014. Vláda ve svém programovém prohlášení vždy věnuje jednu část zahraniční politice, stanoví její základní priority a principy.

Koncepce stanoví 3 základní globální cíle, a to (i) bezpečnost, (ii) prosperita, (iii) udržitelný rozvoj, lidská důstojnost. Pro účely této práce nás zajímá především oblast věnovaná bezpečnosti.

Účelem zahraniční politiky je zajišťování obrany životních zájmů stanovených Bezpečnostní strategií ČR. K jejich zajišťování a ochraně před bezpečnostními hrozbami a riziky Česká republika využívá stejné nástroje, jimiž disponuje Evropská unie, Severoatlantická aliance a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Koncepce vymezuje tyto základní/obecné nástroje zahraniční politiky:⁴⁵

1. prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb,
2. kolektivní obrana Severoatlantické aliance,
3. aktivní účast na zahraničních misích, vyplývající z účasti v NATO, OSN, EU, OBSE,
4. aktivní účast při zajišťování nešíření zbraní hromadného ničení vyplývající z členství v OSN.

6.1.3. Vojenská strategie – Obranná strategie

Poslední vojenská strategie byla Vládou ČR schválena a přijata usnesením Vlády ČR č. 907 ze dne 23. července 2008. Vojenská strategie ve své kapitole A: Úvod, bod 1. stanoví, že vojenská strategie je soubor principů stanovených k zajišťování obrany státy a k budování ozbrojených sil jako je Armáda ČR, Vojenská policie a Vojenské zpravodajství.⁴⁶ První Vojenská strategie byla přijata v roce 1999.

Nástroje k zajišťování cílů stanovených touto strategií jsou v podstatě obdobné jako k zajišťování cílů stanovených Koncepcí zahraniční politiky, především se jedná o účast na kolektivní obraně NATO a vysílání příslušníků ozbrojených sil na zahraniční mise. Nicméně tato Vojenská strategie z roku 2008 byla nahrazena Obrannou strategií ČR v roce 2012 a od této doby se namísto označení Vojenská strategie užívá pojem Obranná strategie.

Současná obranná strategie byla schválena usnesením Vlády ČR č. 194 ze dne 13. března 2017. Obranná strategie navazuje na Bezpečnostní strategii ČR a při jejím vypracování zohledňuje MO také českou bezpečnostní legislativu, Strategickou koncepci NATO a mezinárodní smlouvy, jimiž je ČR vázána. Strategie stanoví hlavní úkoly ozbrojených sil ČR a způsob jejich naplňování.

---

⁴⁵ *Koncepce zahraniční politiky* [online],[cit. 2018-03-19]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1565920/Koncepce_zahranicni_politiky_CR.pdf

⁴⁶ *Vojenská strategie ČR*. [online],[cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2008%20Vojenska%20strategie%20CR.pdf>

6.1.4. Bílá kniha o obraně

Bílou knihu o obraně schválila vláda ČR usnesením č. 369 ze dne 18. května 2011. Bílá kniha o obraně vznikla za účelem rozvoje bezpečnostního prostředí, jejím cílem je vymezení základních principů pro stabilitu nejen ozbrojených sil ČR, ale Ministerstva obrany jako celku na období následujících deseti let. Jedná se o dokument, který reaguje na konkrétní změny bezpečnostního prostředí a zároveň stanoví opatření aplikovaná na tyto proměny.

6.2. Bezpečnostní hrozby a bezpečnostní rizika

Ještě předtím, než budou přijímána jakákoliv opatření k zajištění obrany a bezpečí na území ČR, je třeba přesně identifikovat a podrobněji rozebrat všechny potenciální bezpečnostní hrozby. Bezpečnostní strategie definuje 11 aktuálních bezpečnostních hrozeb

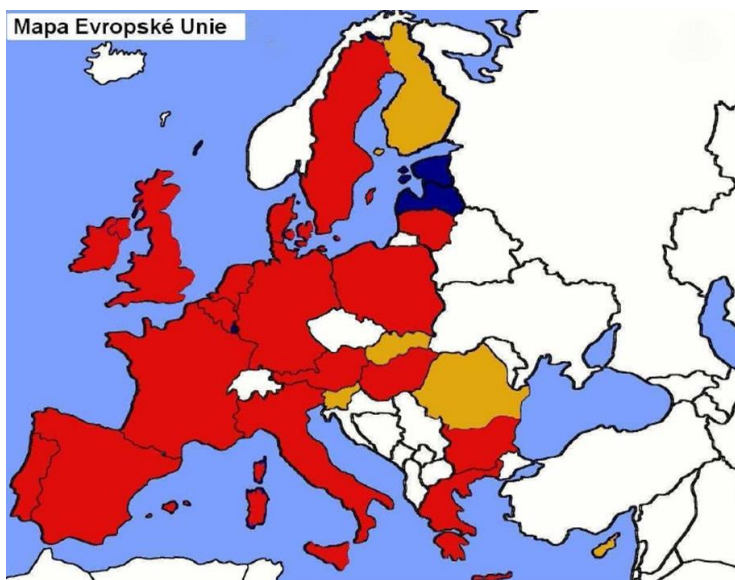
1. oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti,
2. nestabilita a regionální konflikty,
3. terorismus,
4. šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů,
5. kybernetické útoky,
6. negativní aspekty mezinárodní migrace,
7. extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí,
8. organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi, drogová kriminalita,
9. ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury,
10. přerušení dodávek strategických surovin nebo energie,
11. pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.

Bezpečnostní hrozba má objektivní charakter, bezpečnostní riziko má charakter subjektivní. Rozdíl mezi těmito termíny spočívá v tom, že bezpečnostní hrozba vzniká nezávisle na místě působnosti a bez přičinění osob, proti kterým tato hrozba směřuje. Kdežto bezpečnostní rizika vznikají v důsledku činnosti těch, proti nimž je dané riziko namířeno. Závažnost bezpečnostního rizika se odvíjí i od toho, jakým způsobem se daná osoba s bezpečnostním rizikem vypořádá. Nejvíce nebezpečnými bezpečnostními hrozbami jsou terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a vojenské konflikty.

6.2.1. Terorismus

Terorismus je definován jako násilné vynucování východisek politického charakteru. I přesto, že Česká republika není hlavním střediskem ohroženým teroristickými útoky, je nezbytné, vzhledem k událostem v posledních letech dějících se po Evropě, nebrat takové události na lehkou váhu. A to i kvůli tomu, že se jedná o jeden z hlavních cílů mezinárodních organizací, v nichž má ČR členství.

Obrázek č. 1: Mapa teroristických útoků v Evropské unii 2009-2012

Vysvětlivky:

- červená barva = země EU, ve kterých byly spáchány teroristické útoky, nebo ve kterých byly teroristické útoky plánovány,
- oranžová barva = země, v nichž došlo k zadržení osob podezřelých ze zapojení do teroristických aktivit.

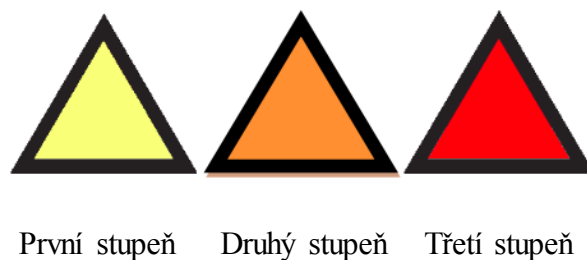
Zdroj: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.asp>

Za tímto účelem přijala ČR, resp. odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra, v roce 2013 Strategii České republiky pro boj proti terorismu jako reakci na teroristické útoky uskutečněné v Evropě v letech 2009 – 2012 (viz obrázek č. 1). V současné době jsou hlavním cílem teroristických útoků místa s velkou koncentrací osob, např. restaurace, nákupní centra, koncertní sály nebo sportovní stadiony. Odborně se tato místa označují jako tzv. měkké cíle vyznačující se snadnou dostupností, dosažitelností. Jsou tedy úplným opakem tzv. tvrdých cílů, jež se vymezují svou nedostupností. Jedná se zpravidla o vojensky nebo hospodářsky významné prostory.

Strategie klade důraz na to, aby protiteroristická opatření byla přijímána bez ohledu na to, zda hrozí či nehrozí přímé nebezpečí teroristického útoku. Mezi další principy boje proti terorismu Strategie uvádí (i) vzdělávání, (ii) aktivní účast na prevenci terorismu, (iii) zachování demokracie, (iv) informování veřejnosti, (v) ochrana subjektů, poskytující informace o plánovaných teroristických atacích.

Po teroristických útocích v Paříži v roce 2015 bylo Vládou ČR schváleno usnesení č. 63 z 25. ledna 2016 o systému vyhlášení stupňů ohrožení terorismem. Tímto usnesením byly zavedeny 4 stupně ohrožení terorismem, nulový stupeň, první stupeň, druhý stupeň, třetí stupeň. Jako první navrhuje vyhlášení jednotlivých stupňů ohrožení Společné zpravodajské služby, tímto návrhem se poté řídí ministr vnitra, předkládající svůj návrh Vládě ČR, která má ve vyhlášení stupně ohrožení terorismem poslední slovo.

Obrázek č. 2: Označení stupňů ohrožení terorismem

Zdroj:

www.mvcr.cz/soubor/system-vyhlasovani-stupnu-ohrozeni-terorismem.aspx

Nulový stupeň je stav, kdy není známa žádná hrozba teroristického či jiného útoku na našem území. V tomto stavu nejsou vyhlášována ani přijímána žádná zvláštní opatření nebo varování.

První stupeň upozorňuje na možnost ohrožení teroristickým nebo obdobným atakem, vyplývající z útoků spáchaných v zahraničí. Při vyhlášení tohoto stupně ohrožení je třeba dbát zvýšené opatrnosti, bdělosti. První stupeň ohrožení byl v ČR poprvé vyhlášen 22. března 2016 po teroristickém útoku v Bruselu.

Druhý stupeň upozorňuje na zvýšenou možnost ohrožení teroristickým útokem s tím, že přesné údaje o tomto útoku nelze předpokládat.

Třetí stupeň představuje vysoký stupeň ohrožení, kdy je teroristický útok očekáván nebo již byl uskutečněn, a je nezbytné učinit opatření k jeho zamezení nebo ke zmírnění jeho následků.

I přesto, že Česká republika není centrem ohrožení teroristickým útokem, neponechává nic náhodě a je stále připravena. Za tímto účelem pravidelně schvaluje Národní akční plán boje proti terorismu, současné znění bylo vládou přijato v roce 2016 na období 2016-2018, z čehož vyplývá, že jeho další aktualizace přijde na řadu v roce 2019.

Vláda usnesením přijímá na návrh Ministerstva vnitra ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí akční plán za účelem zvýšení včasného zákroku proti potencionálnímu teroristickému útoku.

Akční plán se sestává ze tří dílčích dokumentů (i) Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti, (ii) Protiteroristický balíček, (iii) Návrh na opatření ke zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích v České republice.⁴⁷ Protiteroristický balíček je veřejnosti nedostupný, nicméně je sdílena informace o tom, že tento dokument obsahuje přesný postup k předcházení teroristickým útokům a z něho vyplývajícím následkům. Návrh na opatření ke zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích v České republice obsahuje ochranné prostředky v oblasti civilního letectví, o němž blíže hovoříme v kapitole 6.2.3.

Jedním ze závazků České republiky v důsledku její účasti v mezinárodních organizacích je ratifikace Mezinárodní úmluvy o potlačování terorismu z roku 1997, Mezinárodní úmluvy o potlačování financování terorismu z roku 1999 (v České republice přijatá v roce 2005), Mezinárodní úmluvy o potlačování činů jaderného terorismu z roku 2005.

Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu „zavazuje strany ke stihání vydání osob obviněných z financování teroristické činnosti a požaduje, aby banky zavedly opatření k identifikaci podezřelých transakcí.“⁴⁸

6.2.2. Kybernetické hrozby

Kybernetické hrozby jsou v současné době, kromě terorismu, jedním z nejprobíranějších tématem, a to z toho důvodu, že veškerá agenda státní správy, potažmo veřejné správy, je ukládána do digitální úschovny. Problematika kybernetické bezpečnosti spadá do pravomoci Ministerstva vnitra.

K předcházení těchto hrozeb byl v roce 2014 přijat zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, novelizován zákonem č. 205/2017 Sb. Zákon upravuje práva a povinnosti orgánů veřejné správy v oblasti kybernetické bezpečnosti. Zákon komplexně upravuje bezpečnostní opatření v případě kybernetického útoku. Mezi povinnosti můžeme

---

⁴⁷ Informační portál Ministerstva vnitra ČR. [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/akni-plan-pro-boj-proti-terorismu-pro-leta-2016-az-2018.aspx>

⁴⁸ Informační portál OSN. [online]. [cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://archiv.osn.cz/mezinarodni-pravo/?kap=68>

zařadit například (i) vedení bezpečnostní dokumentace, (ii) zavádění bezpečnostních opatření, (iii) provádění bezpečnostních opatření.

Ústředním orgánem pro kybernetickou bezpečnost je Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, zabezpečující kromě kybernetické bezpečnosti, také ochranu utajovaných informací podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Jedná se o poměrně nový institut, fungující teprve od roku 2016, vzniklý vyčleněním Národního centra kybernetické bezpečnosti z organizační struktury Národního bezpečnostního úřadu.

V případě zvýšeného ohrožení kybernetickou hrozbou, umožňuje zákon řediteli Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost vyhlásit Stav kybernetického nebezpečí, a to max. na 7 dní s tím, že může být prodloužen až na dní 30.

Kybernetické útoky mají nejrůznější formy. Podle Danicse a Strnada⁴⁹ se jedná o

1. kybernetickou špionáž,
2. hackerství,
3. DDoS útoky⁵⁰,
4. internetové podvody a krádeže,
5. praní špinavých peněz pomocí virtuální měny,
6. projevy extremismu,
7. podpora a propagace terorismu.

Obrázek č. 3: Pilíře kybernetické bezpečnosti státu

Zdroj: <https://www.govcert.cz/>

⁴⁹ DANICS, Š, STRNAD, Š.: *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. s. 136. ISBN: 978-80-7251-455-7. s. 99.

⁵⁰ DDoS (Denial of service) = útok na internetové stránky nebo služby

Vzhledem k tomu, že Česká republika je čím dál více ohrožena kybernetickou kriminalitou, je zapotřebí vytvořit ucelený systém postupů pro okamžitý zásah proti kybernetickému útoku.

Pro tyto účely schválila vláda Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015-2020. Strategie definuje kybernetickou bezpečnost jako „*souhrn organizačních, politických, právních, technických a vzdělávacích opatření a nástrojů směřujících k zajištění zabezpečeného, chráněného a odolného kyberprostoru v České republice.*⁵¹ Upravuje základní principy a cíle v oblasti kybernetické kriminality. Zároveň Strategie obsahuje souhrn všech opatření k dosažení nejvyšší možné úrovně kybernetické bezpečnosti.

Konkrétní postupy povinných subjektů (př. Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost ve spolupráci s Ministerstvem vnitra, Ministerstvem obrany, Ministerstvem zahraničních věcí nebo Zpravodajskými službami) při plnění základní cílů stanovených Národní strategií jsou stanoveny v Akčním plánu k Národní strategii kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020. O plnění těchto cílů vydává každoročně Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost Zprávu o stavu kybernetické bezpečnosti v České republice. Tato povinnost plyne z faktu, že Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost je nejvyšší kontrolním orgánem v rámci této oblasti.

6.2.3. Bezpečnost civilního letectví

Tato oblast bezpečnosti se dostala do středu zájmu v souvislosti s útoky 11. září 2001, v důsledky kterých došlo ke zpřísnění ochrany civilního letectví. Ústředním orgánem ochrany zajišťování bezpečnosti civilního letectví je Ministerstvo dopravy.

Primárním právním předpisem upravující tuto problematiku je zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví. Na mezinárodní úrovni je nejvýznamnějším legislativním předpisem Úmluva o mezinárodním civilním letectví (tzv. Chicagská úmluva). Z evropské legislativy je zapotřebí zmínit Nařízení Evropského Parlamentu a Rady č. 300/2008, o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a nařízení Komise č. 2015/1998, kterým se stanoví prováděcí opatření ke společným základním normám letecké bezpečnosti.

Vrcholným orgánem pro tvorbu systému ochrany je Úřad pro civilní letectví. Systém ochrany civilního letectví je zaznamenán do tzv. Národního bezpečnostního programu ochrany

---

⁵¹ *Informační portál Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.* [online].[cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.govcert.cz/download/gov-cert/container-nodeid-998/nskb-150216-final.pdf>

pro civilní letectví před protiprávními činy, v němž se do detailu vymezují jednotlivá bezpečnostní opatření.

Opatření samotná vznikají ve spolupráci tří odborů Ministerstva vnitra ČR, konkrétně se jedná o Odbor bezpečnostní politiky, Odbor azylové a migrační politiky, Odbor legislativy a koordinace předpisů a Služby cizinecké policie.

6.3. Vnitřní a vnější bezpečnost

Vnitřní bezpečností rozumíme zachování vnitřního fungování státu, zachování demokratických principů, zabezpečení vnitřního pořádku, bezpečnosti a péče o své obyvatelstvo, jejich život, zdraví, majetek a ochrana životního prostředí. Ministerstvo vnitra ve svém terminologickém slovníku definuje vnitřní bezpečnost jako „stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Jedná se rovněž o souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí.“⁵² Podrobnější úpravu vnitřní bezpečnosti nalezneme v ustanoveních Bezpečnostní strategie ČR.

Vnější bezpečnost můžeme chápat jako udržení územní celistvosti, svrchovanosti, nezávislosti a nedotknutelnosti hranic států a ochranu jeho úřadů, diplomatických zástupců a obyvatel, působících nebo žijících za hranicemi České republiky. Terminologický slovník MV ČR definuje vnější bezpečnost jako „Stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy.“⁵³

Vnitřní bezpečnost v ČR zajišťuje Vláda prostřednictvím Výboru pro vnitřní bezpečnost, jenž je stálým orgánem Bezpečnostní rady státu. Výbor zajišťuje vnitřní bezpečnost státu, veřejný pořádek, ochranu utajovaných informací podle zákona o utajovaných informacích, ochrana státních hranice, migrační politika nebo boj s organizovaným zločinem. Výbor má celkem 17 členů a v jeho čele stojí ministr vnitra.

---

⁵² Terminologický slovník Ministerstva vnitra. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx

⁵³ Terminologický slovník Ministerstva vnitra. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx

6.4. Obranná politika

Obranná politika je součástí politiky bezpečnostní a jako taková se podílí na obraně České republiky při narušení jejích státních hranic a státního území vnějšími vlivy. Účelem je vytvořit ucelený systém obrany státu za využití prostředků vyplývajících z účasti ČR na systému kolektivní obrany Severoatlantické mise. Účast ČR má pro zajišťování obrany klíčový význam.

Nejdůležitějším strategickým dokumentem určující priority a cíle obranné politiky je Obranná strategie České republiky přijatá v roce 2017 (podrobněji viz kapitola 6.1.4.). Obrannou politiku v České republice zajišťují ozbrojené síly České republiky, jejichž hlavním úkolem je zajišťovat bezpečnost na území České republiky. Ozbrojené síly podle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky tvoří (i) Armáda ČR, (ii) Vojenská kancelář prezidenta republiky a (iii) Hradní stráž.

Armáda ČR je základním článkem ozbrojených sil. Člení se na (i) vojenské útvary, (ii) vojenská zařízení, (iii) vojenské záchranné roty, které se mohou sjednocovat do větších organizačních celků. Podle § 14 odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb., lze Armádu použít (pouze taxativní výčet):

- a) ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- b) k letecké dopravě ústavních činitelů,
- c) k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných život, zdraví, majetkové hodnoty a životní prostředí ohrožující pohromách,
- d) k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí,
- e) k plnění humanitárních úkolů civilní obrany.

Příslušníkem Armády, ale i ostatních ozbrojených sil, je voják v činné službě, jejichž postavení a služební poměr je upraven v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Vojákem je dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., občan, který vojenskou činnou službu vykonává jako svoje zaměstnání. Vojákem se může stát každý občan ČR, starší 18 let, a to na základě vlastní žádosti. Navíc se musí jednat o občana bezúhonného, zdravotně způsobilého, politicky nečinného, kvalifikačně způsobilého.

Pro doplnění Armády se vytváří záloha ozbrojených sil, tvořená jednak z vojáků v záloze, jednak z vojáka v aktivní záloze. Voják v záloze je voják, který již není ve služebním poměru a nevykonává vojenskou činnou službu (záloha povinná). Vojákem v záloze se můžeme stát i dobrovolně tím, že převezmeme výkon branné povinnosti a úspěšně absolvujeme výcvik v délce šesti dnů.

Vojákem v aktivní záloze se může stát občan dobrovolně na vlastní žádost podávanou u krajského vojenského velitelství nebo rekručního centra. Zároveň stejně jako voják v záloze je povinen úspěšně absolvovat výcvik v době trvání šesti dnů. Pokud budou všechny stanovené požadavky splněny, nic občanovi nebrání v tom, aby se stal vojákem v záloze, a to na základě Rozhodnutí o zařazení vydaném ředitelem příslušného krajského vojenského velitelství. Celý institut aktivní zálohy spočívá v tom, že jeho součástí jsou osoby, jež běžně vykonávají své každodenní civilní zaměstnání a několikrát do roka se účastní vojenského výcviku. V záloze v podstatě znamená, že v případě nutnosti, kdy již nebude možné nastatou situaci možné zabezpečit vojáky z povolání a vojáky v záloze, mohou být osoby v této jednotce zapsané, nasazeny na základě rozhodnutí Vlády ČR do akce. Zpravidla se jedná o pomoc při živelních pohromách nebo spolupodílení se na obraně státu při ohrožené bezpečnosti na našem území.

V současné době je Armáda ČR velmi často využívána v návaznosti migrací a tím související ochranou státních hranic. Za tímto účelem jsou pro Armádu ČR jako celek vydávány interní směrnice, jimiž se předběžně určují povinnosti AČR při ochraně státních hranic v souvislosti s migrací.

Armáda se dále dělí na Společné síly a Síly podpory. Společné síly zahrnují Velitelství pozemních sil, Velitelství výcviku, Velitelství vzdušných sil, Podporný komplet společných sil.

Velení Armády ČR zabezpečuje Generální štáb ČR, v jehož čele stojí náčelník Generálního štábu Armády České republiky, jímž je v současné době armádní generál Ing. Josef Bečvář.⁵⁴

Bližší podrobnosti o struktuře, povinnostech, mezinárodní spolupráci, budoucím využití AČR upravuje Koncepce výstavby Armády České republiky 2025.

Vzhledem k tomu, že Česká republika je již 19 let členem Severoatlantické aliance, je i česká armáda automaticky součástí vojenského systému NATO, což pro ní znamená, že je povinna zapojovat se do zajišťování bezpečnosti a míru, tak jak stanoví strategické dokumenty NATO. Rovněž to pro Českou republiku znamená závazek poskytnout své vojáky na zahraniční mise pořádané právě touto Aliancí. K dnešnímu dni vyslala ČR své vojáky na pomoc při celkem devíti zahraničních misích NATO (Afghánistán, Kosovo, Somálsko, Mali, Irák, Izrael, Sinaj, Bosna a Hercegovina, oblast Středozemního moře). O vysílání českých vojáků na zahraniční mise rozhoduje podle čl. 43 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR Parlament ČR, není-li tato pravomoc výslovně svěřena Vládě ČR (vyslovuje souhlas s vysláním ozbrojených sil do zahraničí a o jejich pobytu na cizím území nejdéle na dobu 60 dnů).

---

⁵⁴ *Armáda České republiky*. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/velenia/default.htm>

Kromě toho se ČR, resp. její vyslanci, jako člen Organizace spojených národů podílí jako vojenští pozorovatelé na misích pořádaných OSN (2x Mali, 2x Kosovo, 2x Středoafriká republika, 2x Demokratická republika Kongo). Jejich hlavním úkolem je monitorovat celkovou situaci na napadeném území a podílet se na vytváření opatření, vedoucích k uzavření míru ve spolupráci s příslušnými humanitárními organizacemi.

Druhou složkou ozbrojených sil je Vojenská kancelář prezidenta republiky. Jedná se o zvláštní útvar ozbrojených sil, jehož činnost souvisí se skutečností, že prezident republiky je vrchním velitelem ozbrojených sil. V čele Vojenské kanceláře stojí náčelník jmenovaný prezidentem republiky, jemuž zároveň odpovídá za výkon činnosti své, ale i Vojenské kanceláře jako celku.

Poslední složkou ozbrojených sil je Hradní stráž přímo podřízená Vojenské kanceláři prezidenta republiky, resp. jejímú náčelníkovi. Mezi ozbrojené síly řadíme tuto složku z důvodu, že její členové jsou vybíráni z příslušníků Armády ČR. Dle ustanovení § 28 zákona č. 219/1999 Sb., hradní stráž (i) provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho ochranu, vnější ostrahu a obranu objektů, jež jsou sídlem prezidenta, (ii) organizuje vojenské pocty. V čele Hradní stráže stojí velitel Hradní stráže.

Od Armády ČR se postupem času oddělila Vojenská policie (VP) a Vojenské zpravodajství (VZ). Postavení Vojenské policie je ve své podstatě obdobné jako u Policie ČR. Jedná se o policejní orgán, jež svou existencí přispívá zejména k odhalování trestné činnosti, obraně majetku státu i státu jako celku, dodržování pravidel silničního provozu vojenských dopravních prostředků, zajištění ochrany ministra obrana, zahraničních delegací, posouzení technického stavu vojenských automobilů. Rovněž můžeme říci, že se jedná o orgán kontrolní, neboť dbá nad dodržováním kázně a slušného chování vojáků i mimo výkon své služby tak, aby nebyla snížena důstojnost Armády ČR. V čele stojí náčelník Vojenské policie odpovědný za činnost svou, ale i činnost celé Vojenské policie, ministru obrany. Jak již bylo několikrát řečeno, ČR je již dlouhodobým členem NATO, proto jsou příslušníci Vojenské policie podrobováni různým školením a kurzům pořádaným na půdě NATO, resp. na půdě jejích jednotlivých složek. Jako příklad si můžeme uvést nedávny kurz pro příslušníky Vojenské policie pořádaný v Itálii Centrem NATO pro excelenci pro kontrolu stability. Účelem daného kurzu, a nejen tohoto, bylo seznámit vojenské příslušníky podrobněji se způsoby využívání prostředků policejní stability na zahraničních misích.

Druhou oddělenou institucí je Vojenské zpravodajství. Hlavním úkolem VZ je shromažďování informací, mající význam pro vytvoření opatření, potřebná k zajištění bezpečnosti a zabezpečení obrany na území České republiky. Význam VZ spočívá v tom, že na základě jím získaných informací můžeme přesně identifikovat potencionální bezpečnostní

hrozby. V čele VZ stojí ředitel Vojenského zpravodajství jmenovaný, po předchozím souhlasu Vlády ČR, ministrem obrany na návrh bezpečnostního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Za účelem přiblížení Armády ČR, resp. Vzdušných sil Armády ČR veřejnosti se každoročně v polovině září v Ostravě na letišti Leoše Janáčka Ostrava konají dny NATO. Smyslem této akce je ukázat široké veřejnosti prostředky vojenské, policejní, hasičské a záchranářské techniky.

6.5. Další aktéři bezpečnostní politiky

Mezi další aktéry zabezpečující bezpečnostní politiku patří, kromě již zmíněných složek ozbrojených sil, také prezident republiky, Vláda ČR, Parlament ČR, Ministerstvo obrany, Bezpečnostní rada státu, Ústřední krizový štáb, Bezpečnostní informační služba, Stálé delegace a jiná zastoupení/delegace ČR v zahraničí.

Obrázek č. 4 Rámcová struktura bezpečnostního systému ČR

Zdroj:

<https://www.vzdelavanidh.cz/publicCourse?id=59&head=119&subhead=269>

6.5.1. Prezident republiky

Prezident republiky zastupuje stát navenek, je hlavou státu. Prezident republiky je volen na pětileté funkční období v přímých volbách, tzn., že je přímo volen občany, maximálně dvakrát po sobě.

Dle čl. 63 odst. 1 písm. c) zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR je prezident republiky vrchním velitelem ozbrojených sil. Podle stejného článku, ale písm. d)–e) přísluší prezidentovi republiky právo přijímat, pověřovat a odvolávat vedoucí zastupitelských misí. Poslední pravomocí vztahující se k bezpečnostní, potažmo obranné politice je zakotven rovněž v čl. 63 odst. 1 písm. g), jenž opravuje prezidenta jmenovat a povyšovat generály.

6.5.2. Vláda ČR

Vláda stejně jako prezident patří do moci výkonné upravené Ústavou ČR. V oblasti bezpečnostní politiky, resp. bezpečnostního systému má Vláda významné postavení spočívající v tom, že nese odpovědnost za její/jeho tvorbu a fungování. V oblasti vnější bezpečnosti identifikuje bezpečnostní rizika a poté schvaluje a přijímá strategické koncepce k jejich odvrácení.

Vzhledem ke skutečnosti, že pod Vládu ČR spadají všechna česká ministerstva i jiné správní úřady, je vláda oprávněna úkolovat jednotlivé ministry a vedoucí správních úřadů, aby v rámci svých resortů přijímali opatření k zajištění strategií a rozhodnutí o obraně přijatých právě vládou.

Pro zajišťování vnitřní bezpečnosti zřizuje vláda Ústřední krizový štáb, stanoví jeho pravomoci, řídí a vykonává dozor nad jeho činností.

Vláda rovněž rozhoduje o vyhlášení výjimečných stavů jako je nouzový stav, válečný stav. Ihned po vyhlášení tohoto stavu je povinna informovat Parlament ČR, jež může toto vyhlášení buďto potvrdit, nebo ho může zrušit. Dále je Vládě dle čl. 43 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR vyhrazeno rozhodovat o vysílání ozbrojených sil mimo území ČR a o pobytu ozbrojených sil cizích států na území ČR, nepřesahuje-li tento pobyt nebo vyslání dobu delší 60 dnů.

Válečný stav můžeme definovat jako spor dvou či více nepřátelských států vyvrcholný v ozbrojený konflikt bez předchozího vyhlášení války. Nouzovým stavem chápeme živelní pohromy, ekologické, průmyslové a obdobné havárie, při nichž jsou ohroženy životy, majetek a bezpečnost území České republiky.

Rozhodnutí o Vyhlášení válečného nebo nouzového stavu se vyhláší ve Sbírce zákonů a účinnosti nabývá dnem stanoveným v příslušném rozhodnutí. Zároveň se rozhodnutí sděluje veřejnosti prostřednictvím hromadných informačních prostředků. Poslední známé rozhodnutí bylo vydáno 2. června 2013 pro území Jihočeského, Plzeňského, Středočeského, Libereckého, Královohradeckého kraje a hlavního města Prahy v důsledku rozsáhlé živelní pohromy.⁵⁵

Dle stejného článku (čl. 43) je vládě dále vyhrazeno rozhodovat o průjezdu po nebo přeletu nad územím České republiky a účasti českých ozbrojených sil na vojenských cvičeních konaných mimo území ČR a účasti cizích ozbrojených sil na vojenských cvičeních konaných na území ČR.

---

⁵⁵ *Sagit – právní a informační nakladatelství*. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/info/sb13172>

Vláda tuto pravomoc využívá pravidelně. Největší zájem vzbudil průjezd jednotek ozbrojených sil Spojených států amerických, jenž se za poslední tři roky uskutečnil již třikrát.

Harmonogram přeletů a průjezdů přes naše území byl již schválen Usnesením vlády č. 1056/17 Návrh na vyslovení souhlasu s přelety a průjezdy ozbrojených sil jiných států přes území České republiky v roce 2018, tento dokument bohužel není veřejnosti přístupný. Nicméně jak vyplývá z tiskové zprávy Ministerstva obrany České republiky, uskuteční se v roce 2018 přes území České republiky opětovně velké množství přeletů a průjezdů ozbrojených sil jiných států. Povinnost schválit průjezd nebo přelet zahraničních jednotek vyplývá ze závazku ČR k Severoatlantické alianci.⁵⁶

6.5.3. Parlament ČR

Parlament ČR se skládá z Poslanecké sněmovny a Senátu. Parlament je jediný orgán, který disponuje legislativní pravomocí, tzn., že přijímá zákony, tudíž přijímá zákony i pro oblast zajišťování obrany a bezpečnosti. Dle čl. 43 zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR je Parlamentu vyhrazeno:

1. rozhodovat o účasti ČR v obranných systémech mezinárodní organizace,
2. Parlament vyslovuje souhlas s vysíláním ozbrojených sil ČR mimo území ČR a s pobytem ozbrojených sil cizích států na území ČR.

Dále je Parlamentu vyhrazeno právo rozhodovat o vyhlášení stavu ohrožení státního území České republiky.

6.5.4. Ministerstva

Ústředním správním orgánem v oblasti bezpečnosti je Ministerstvo obrany. Obdobně jako ostatní orgány/instituce v oblasti bezpečnosti, i Ministerstvo obrany vypracovává pro Vládu ČR návrhy opatření k zajištění obrany území státu. Z tohoto důvodu je MO oprávněno vyžadovat spolupráci ze strany ostatních ministerstev, příp. jiných správních úřadů. Vypracovává mj. koncepci přípravy občanů k obraně státu, koncepci mobilizace a koncepci aktivní zálohy.

Ústředním orgánem v oblasti krizových situací je Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“), které za účelem vyřešení těchto krizí koordinuje činnost všech ministerstev a dalších orgánů veřejné správy a pořádá pro ně, resp. pro jejich pracovníky, různá školení a vzdělávací kurzy.

---

⁵⁶ *Informační portál Ministerstva obrany ČR*. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.mocr.army.cz/assets/informacni.../sdeleni_prelety-a-prujezdy-pres-cr-2018.doc

Tyto kurzy jsou pořádány rovněž ke vzdělávání a aktivní přípravě příslušníků integrovaného záchranného systému. MV je hlavním organizátorem činnosti integrovaného záchranného systému. Naopak Ministerstvo vnitra vypracovává koncepci ochrany obyvatelstva. Ministerstvo vnitra je rovněž ústředním orgánem koordinující činnost policie ČR, jenž se podílí na zabezpečování vnitřní bezpečnosti na území České republiky.

Ministerstvo vnitra každoročně vydává Zprávu o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky, v současné době za rok 2017. Účelem tohoto dokumentu je podat informace o situaci v těchto dvou oblastech za daný rok a porovnat ho se stavem, jenž tu byl v roce předcházející roku, pro něhož se tato zpráva vypracovává (tzn. Zpráva pro rok 2017 v porovnání se situací v roce 2016).

Pro řešení krizových situací ohrožující vnitřní bezpečnost vypracovává Ministerstvo vnitra v koordinaci s Policií ČR tzv. typové plány. První typový plán směřuje k zajištění potencionálních teroristických útoků, narušení veřejného pořádku, narušení základních demokratických principů, extremismus (tzv. typový plán pro narušování zákonosti velkého rozsahu).⁵⁷

Druhý typový plán se orientuje na legální či nelegální příchod vysoce početné skupiny imigrantů na území České republiky s tím, že jediným možným řešením této bezpečnostní hrozby je vyhlášení krizového stavu (tzv. typový plán pro migrační vlnu velkého rozsahu).⁵⁸

Typové plány slouží jako podklady pro vypracování podrobných krizových plánů složkami bezpečnostního systému. Současně s typovým plánem vypracovává MV a Policie ČR Katalog krizových opatření nezbytná k řešení krizí v rámci vnitřní bezpečnosti. Zpracovaný návrh typového plánu následně putuje ke zpracování příslušným odborům Ministerstva vnitra, kteří je dále rozpracovávají do operačních plánů, v nichž stanoví úkoly jednotlivých činitelů krizového řízení. Konečné slovo při tvorbě operačního plánu má Policejní prezidium, resp. územní pracoviště Policie ČR.

Při tvorbě typových, resp. operačních nebo krizových plánů jsou jejich tvůrci povinni dodržovat základní lidská práva, základní demokratické principy a chránit citlivé interní informace podle zákona č. 412/2015 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

---

⁵⁷ DANICS. Š, STRNAD, Š.: *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. s. 136. ISBN: 978-80-7251-455-7. s. 123.

⁵⁸ DANICS. Š, STRNAD, Š.: *Aspekty bezpečnosti*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze. s. 136. ISBN: 978-80-7251-455-7. s. 123-124.

6.5.5. Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu (dále jen „BRS“) je pracovním orgánem vlády pro zabezpečování bezpečnosti ČR a přípravu jejích zajišťovacích opatření. BRS se skládá celkem z devíti členů.

BRS, stejně jako většina institucí působících v oblasti bezpečnosti a obrany, vyhodnocuje bezpečnostní rizika, jež mohou přerůst v krizi, a na základě těchto zjištění připravuje opatření k zamezení těchto rizik. Tato opatření jsou následně schvalována vládou. BRS svou činností koordinuje činnost všech institucí tj. ministerstev a jiných správních úřadů, podílejících se na zajišťování bezpečnosti a obrany ČR.

Jako členové hned několika významných mezinárodních institucí, slouží BRS i k tomu, aby připravovala opatření, určující způsob, jakým se budou české ozbrojené síly zapojovat do akcí k zajišťování míru, obrany a bezpečnosti, pořádaných těmito mezinárodními organizacemi.

K zajišťování jednotlivých oblastí bezpečnostní politiky, zřizuje BRS šest stálých pracovních výborů

1. Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky,
2. Výbor pro obranné plánování,
3. Výbor pro vnitřní bezpečnost,
4. Výbor pro civilní nouzové plánování,
5. Výbor pro zpravodajskou činnost,
6. Výbor pro kybernetickou bezpečnost.⁵⁹

Blíže je činnost BRS, jejích členů a jednotlivých pracovních skupin, upravena v usnesení vlády č. 544 z 9. července 2014, ve znění usnesení vlády č. 879 z 13. prosince 2017 Statut Bezpečnostní rady státu a v Jednacím řádu Bezpečnostní rady státu.

6.5.6. Ústřední krizový štáb

Ústřední krizový štáb je, jak už bylo výše uvedeno, zřizován Vládou ČR. Jedná se o pracovní orgán Bezpečnostní rady státu, jehož hlavním úkolem je řešení krizí a obdobných situací, ohrožující bezpečnost na území České republiky.

Stejně jako Bezpečnostní rada státu i Ústřední krizový štáb přijímá opatření k zajištění spolupráce ozbrojených sil České republiky do mírových misí a obdobných operací, vyplývajících z účasti ČR v mezinárodních organizacích.

---

⁵⁹ *Vláda ČR*. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/uvodni-stranka---pracovni-vybory-18342/>

Štáb se skládá ze 17 členů, v čele stojí předseda, na jehož pozici se podle aktuální situace střídají ministr vnitra a ministr obrany. Blíže se lze s činností Ústředního krizového štábu seznámit v Jednacím řádu Ústředního krizového štábu.

6.5.7. Zpravodajské služby

V České republice působí 3 zpravodajské služby (dále jen „ZS“), Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“), Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen „ÚZSI“), Vojenské zpravodajství (dále jen „VZ“). Podstatou zpravodajských služeb je poskytování kvalitních, včasných a věcných informací k dostatečnému zajištění obrany a bezpečnosti státního území před bezpečnostními hrozbami.

BIS v oblasti bezpečnostní politiky zajišťuje a vyhodnocuje informace týkající se terorismu, organizovaného zločinu a kybernetické bezpečnosti. ÚZSI zajišťuje a vyhodnocuje informace, nicméně se jedná o takové informace, které jsou významné pro ochranu zájmů stanovených Bezpečnostní strategií ČR. VZ shromažďuje všechny informace nezbytné pro zajištění a organizování obrany a obranných opatření k ochraně území České republiky. Detailněji je činnost jednotlivých zpravodajských služeb zakotvena v zákoně č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách.

Všechny tyto zpravodajské služby jsou povinny předávat chráněné informace tak, aby nedošlo k jejich vyzrazení a tím k porušení zákona č. 412/2015 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Za činnost zpravodajských služeb je odpovědná vláda. ZS vždy jednou za rok nebo na požádání podávají prezidentu republiky a současně i vládě zprávy o své činnosti. Tito dva aktéři jsou zároveň jedinými subjekty oprávněnými k ukládání úkolů jednotlivým zpravodajským službám. K plnění svých povinností stanovených zákonem o zpravodajských službách mohou jednotlivé služby mezi sebou uzavírat dohody o spolupráci, ale pouze s předchozím souhlasem vlády.

6.5.8. Stálé delegace a jiná zastoupení/delegace ČR v zahraničí

Bezpečnostní politiku státu zajišťují rovněž stálé delegace České republiky při mezinárodních organizacích, jakož i české instituce – oficiální zastoupení - v zahraničí.

Mezi první jmenované patří zejména stále mise při OSN, NATO, EU, v oblasti hospodářské, resp. energetické bezpečnosti pak stálá zastoupení/delegace při WTO, OECD, FAO. Předmětem činnosti těchto zastoupení je prosazování bezpečnostní politiky České republiky v kontextu mezinárodní situace a v koordinaci s jinými členskými zeměmi těchto mezinárodních organizací.

Dalšími oficiálními zastoupeními jsou pak velvyslanectví, generální konzuláty a konzuláty České republiky v zahraničí – zjednodušeně řečeno zastupitelské úřady pod správou a vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. Vzhledem k nemožnosti mít zastoupení ve všech zemích, často se u výše uvedených úřadů vyskytuje vedle příslušnosti (akreditace) pro zem rezidentní (tedy tu, v níž má úřad sídlo) i tzv. příakreditace pro další země v sousedství či regionu blízkém rezidentnímu úřadu. Jejich zásadním úkolem je bilaterální politika. Ta se týká jak samotné oblasti politické, tak i hospodářské, podle obsazení úřadu (tam kde nejsou akreditováni pracovníci jiných ministerstev ČR) pak specificky i oblasti vojenské či bezpečnostní. Nezanedbatelnou činností zastupitelských úřadů je práce informační, tj. sběr a podávání zpráv do ČR. Rovněž tak práce konzulární může mít vliv na bezpečnost státu, a to zejména tam, kde hrozí, že do ČR by mohly přicestovat osoby či zástupci organizací, kteří by byli bezpečnostním rizikem.

Svá zastoupení v zahraničí, zejména v zemích, kde to vzájemná spolupráce či aktuální politická situace co do její šíře nejvíce vyžaduje, patří i zastoupení Policie ČR, celní správy Ministerstva financí apod. Samostatně působí v zahraničí rovněž reprezentanti ÚZSI (Úřad pro zahraniční styky a informace) či ministerstva obrany ČR, tzv. vojenští a letečtí přidělení. Pracovníci těchto institucí jsou akreditováni k teritoriálně příslušnému zastupitelskému úřadu, byť v jeho prostorách nemusí bezpodmínečně sídlit. V případě, že nesídlí přímo na zastupitelském úřadě, mají své sídlo obvykle v blízkosti příslušné zahraniční instituce, se kterou spolupracují.

Veškeré výše uvedené složky, které působí v zahraničí, sbírají a předávají do ČR příslušným orgánům a organizacím státu informace důležité pro zahraničně-politické, ekonomické a bezpečnostní zájmy státu.

Pokud jde o samotná bezpečnostní opatření, teoreticky lze rozlišit působení státu v bezpečnostní oblasti rovněž podle jednotlivých typů bezpečnosti.

1. Personální bezpečnost

- Jedná se zejména a obsazování míst na důležitých pozicích (zákony a dalšími právními předpisy) prověřenými osobami. Osoby, které přicházejí do styku s citlivými, resp. utajovanými skutečnostmi musejí mít bezpečnostní prověrku. Tyto prověrky provádí a příslušné certifikáty v zásadě provádí Národní bezpečnostní úřad (NBÚ). Jednotlivé prověrky se udělují ze strany NBÚ ve stupních „důvěrné“ (též známo pod zkratkou D), „tajné“ (T) a „přísně tajné“ (PT). Výjimkou je nejnižší bezpečnostní stupeň „vyhrazené“, který může osobě udělit příslušný státní úřad (např. ministerstvo zahraničních věcí apod.), který osobu zaměstnává. Udělení odpovídající prověrky

těchto osob umožňuje pak těmto subjektům seznamování se s dokumenty dle příslušného stupně utajení.

- Rovněž některé firmy podléhají prověřkovému řízení jako celky. Jedná se zejména o firmy, které podnikají v oblastech podstatných pro bezpečnost státu. Příkladem mohou být firmy, které instalují bezpečnostní systémy na státních úřadech, kde je manipulováno s utajovanými skutečnostmi či firmy, které zacházejí s rizikovým materiálem (zejm. se jedná o firmy v oblasti vojenského, obranné a bezpečnostního průmyslu a obchodu). Jako příklad z nedávné doby lze uvést v tisku publikované problémy zbrojařské firmy Czechoslovak Group, která na základě ztráty prověrky svého majitele byla ohrožena ztrátou prověrky celé firmy, čímž by došlo k vážnému narušení základů podnikání této společnosti.

2. Teritoriální bezpečnost

- Základem teritoriální bezpečnosti a tím i bezpečnostní politiky státu v oblasti teritoriální je primárně zachování územní celistvosti státu a bezpečnosti na jeho území. K základním otázkám, které je nutné v této souvislosti řešit, je ukotvení státu a jeho území v rámci mezinárodní politické situace, a to zejména spoluprací na úrovni jak bilaterální, tak i na úrovni mezinárodních organizací (OSN, NATO apod.). Stát jako garant své vlastní územní celistvosti by měl zajišťovat ochranu svých hranic, resp. participovat na ochraně hranic vyšších územních celků, kterých je členem. To se týká např. i České republiky, jejímž úkolem je tedy nejen ochrana vlastních hranic, ale i vnějších hranic Evropské unie, jejíž je členem. Území státu je definováno bilaterálními i mezinárodními smlouvami a úmluvami a jako takové je mezinárodně uznávané. Příkladem narušení integrity státu a tedy i narušením teritoriální bezpečnosti je např. nedávná okupace Krymu Ruskem.

3. Objektová bezpečnost

- Ač se to nemusí na první pohled zdát, souvislost s bezpečnostní politikou státu může mít objektová bezpečnost. S ohledem na skutečnost, že bezpečnostní politikou státu se zabývají určené státní instituce, je třeba eliminovat rizika, že by došlo k narušení bezpečnostní politiky státu např. narušením objektové bezpečnosti a tím např. k odcizení citlivých informací neoprávněnými či dokonce státu nepřátelskými osobami. Tyto citlivé informace, materiály apod. pak musejí být uloženy tak, aby bylo zamezeno neoprávněnou manipulací s nimi. Neoprávněnou manipulací může být např. ovšem i předání utajovaného materiálu do ruky osoby, která není oprávněna se s takovým materiálem seznamovat (zde je nutno zvážit, zda současné zákony a nařízení jsou

dokonalé, vezmeme-li v úvahu např. otázku bezpečnostní prověrky šéfa prezidentské kanceláře)

4. Komunikační bezpečnost

- Vzhledem k tomu, že o bezpečnostní politice se komunikuje nejen k tomu určených prostorách příslušných úřadů, ale i mezi úřady a osobami, je na místě se zamýšlet rovněž nad komunikační bezpečností. Pro komunikaci citlivých informací mezi jednotlivými institucemi ČR používá např. šifrové spojení (příkladem může být komunikace zastupitelských úřadů s ústředím, tj. Ministerstvem zahraničních věcí ČR, jakož i vnitřní předpisy ministerstva o oběhu utajovaných dokumentů). Šifrové pracoviště pak musí být certifikováno příslušným úřadem, v tomto případě NBÚ. Obsluha takového pracoviště pak musí být speciálně proškolená a do takového pracoviště je silně omezený přístup (pouze na základě pověření nebo povolení obsluhou pověřených osob či jejich nadřízených orgánů).

7. Dotazníkové šetření

Tato část diplomové práce bude věnována dotazníkovému šetření. Hlavním účelem tohoto šetření bylo zjistit, jak vnímají bezpečnost a účast České republiky v mezinárodních vztazích. Respondenti tohoto dotazníku, kterými byli zejména spolužáci, rodinní příslušníci, přátelé a další osoby blízké, spadají do různých věkových kategorií od 20 do 70 let. Respondenti jsou obyvatelé Středočeského kraje, Plzeňského kraje a hlavního města Prahy.

Pro příslušné dotazníkové šetření jsem vytvořila dotazník sestávající se z celkem deseti otázek, na nichž bylo možné vybrat jednu z následujících odpovědí

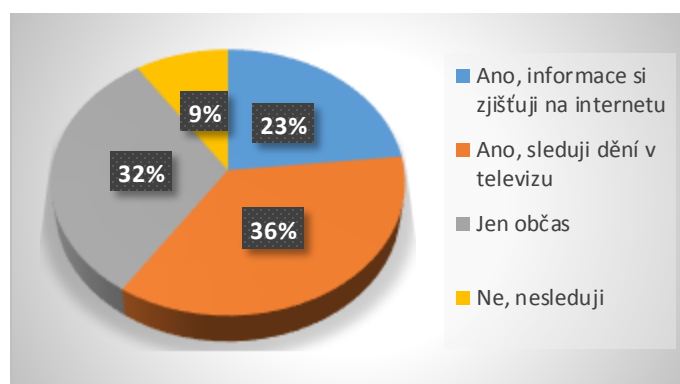
- Ano
- Ne
- Nevím
- Výbor z několika možností

Předloženo bylo celkem 200 dotazníků, z nichž bylo 150 zodpovězeno, což znamená, že úspěšnost byla 75 %. Vyhodnocení všech vyplněných dotazníků jsem zaznamenala do grafů zobrazených níže.

7.1. Vyhodnocení položených otázek

Otázka č. 1: „Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?“

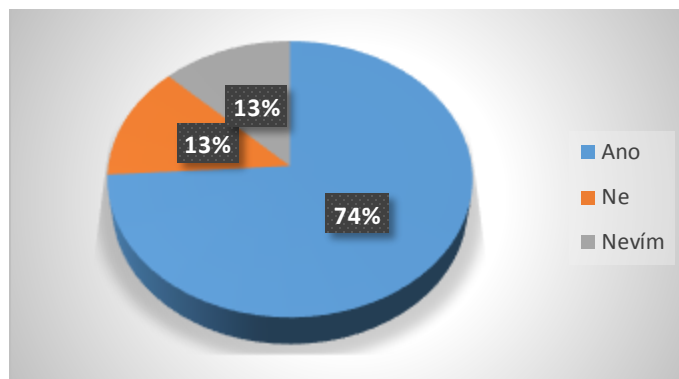
Graf č. 1: „Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2: „Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“

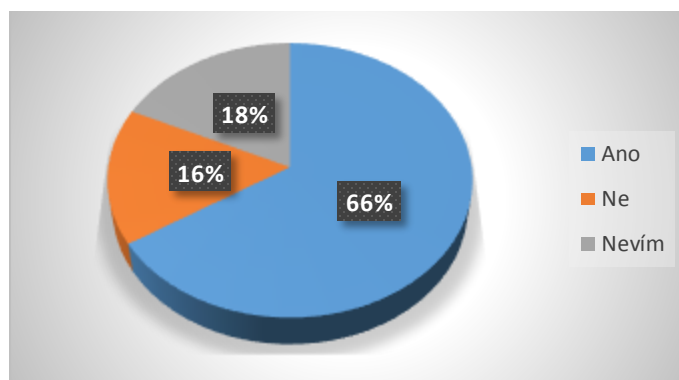
Graf č. 2: „Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: „Je NATO jako vojenskopolitická organizace v současné době potřebná?“

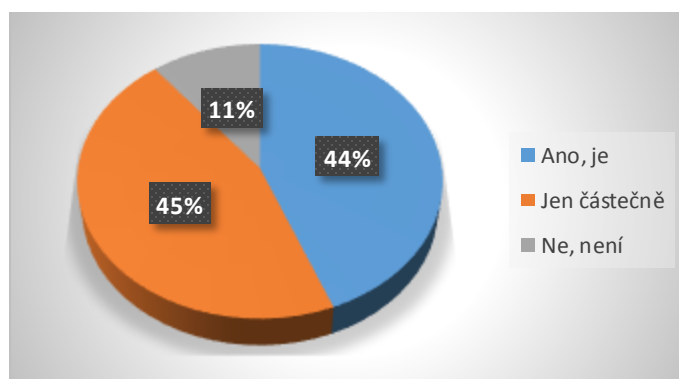
Graf č. 3: „Je NATO jako vojenskopolitická organizace v současné době potřebná?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4: „Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?“

Graf č. 4: „Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?“

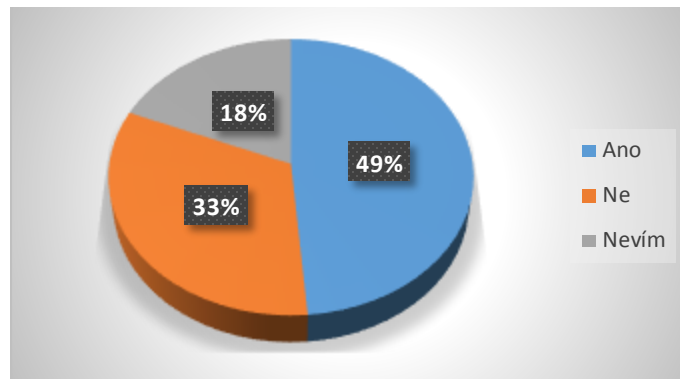

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 5: „Obáváte se teroristických útoků v České republice?“

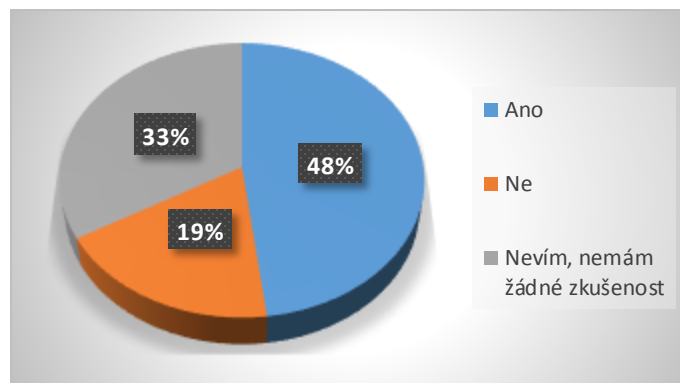
Graf č. 5: „Obáváte se teroristických útoků v České republice?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6: „Domníváte se, že jsou opatření proti terorismu na letištích v EU dostatečná?“

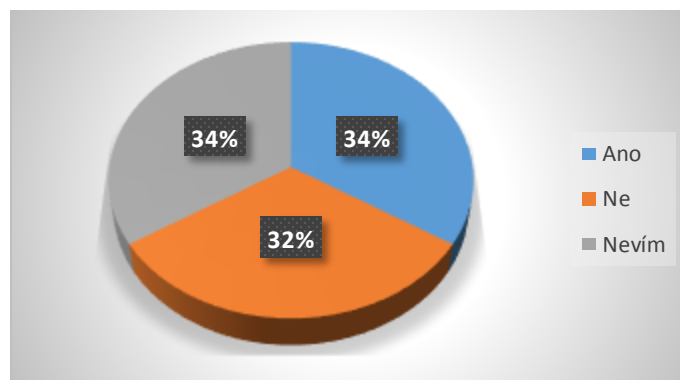
Graf č. 6: „Domníváte se, že jsou opatření proti terorismu na letištích v EU dostatečná?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7: „Považujete opatření v ČR proti teroristickým útokům za dostatečná?“

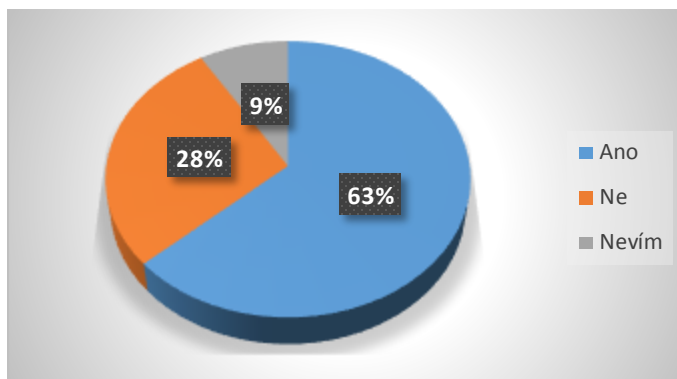
Graf č. 7: „Považujete opatření v ČR proti teroristickým útokům za dostatečná?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8: „Bojíte se přítomnosti imigrantů v ČR?“

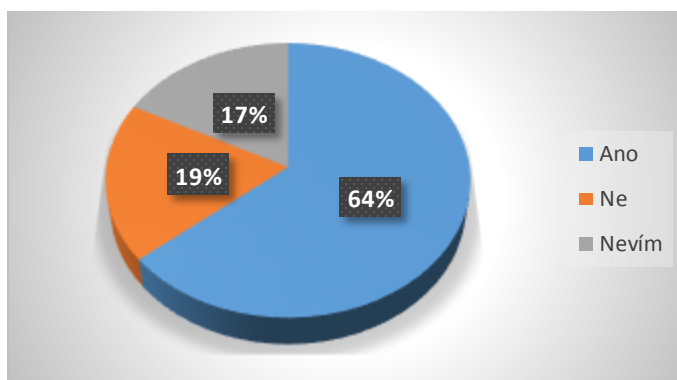
Graf č. 8: „Bojíte se přítomnosti imigrantů v ČR?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 9: „Jsou aktivity tzv. islámského státu hrozbou pro bezpečnost ČR?“

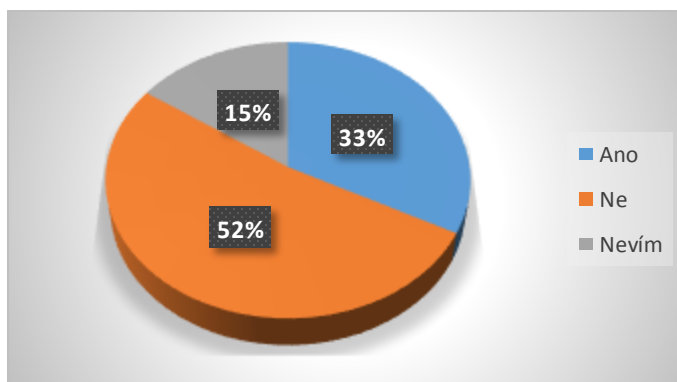
Graf č. 9: „Jsou aktivity tzv. islámského státu hrozbou pro bezpečnost ČR?“

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10: „Máte obavy vycestovat do ostatních států EU z důvodu pohybu imigrantů na daném území?“

Graf č. 10: „Máte obavy vycestovat do ostatních států EU z důvodu pohybu imigrantů na daném území?“

Zdroj: Vlastní zpracování

7.2. Shrnutí dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření ukázali, že lidé nevěnují velkou pozornost dění v české a zahraniční politice. O politiku a mezinárodní vztahy se zajímá zhruba polovina občanů, nejpozorněji veřejnost sleduje dění v televizi (36 %), 23,33 % si informace zjišťuje i na internetu. Pouze 9,33 % respondentů se o dění v politice nezajímá vůbec.

V otázce spokojenosti s členstvím České republiky v Severoatlantické alianci celkem výrazně převládá spokojenost. Tu vyslovilo 74 % dotázaných. 13,33 % dotázaných jsou s členstvím České republiky v Severoatlantické alianci nespokojeni. Pouze 12,67 % oslovených se k položené otázce nedokázalo vyjádřit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Z dotazníku je patrné, že 66 % respondentů je přesvědčeno o potřebnosti Severoatlantické aliance, 16 % dotázaných míní, že organizace je nepotřebná. Jen o 2 % více dotázaných se k této otázce nedokázalo vyjádřit.

Téměř polovina dotázaných (48,67 %) se obává teroristických útoků na našem území. Vliv na občany mají především média, která těmto podávají zkreslené a někdy až přehnané informace. Teroristických útoků se občané obávají podstatně více, než případného mezinárodního konfliktu. Tyto obavy vzrůstají především v souvislosti s útoky spáchanými ve velkých a politicky významných městech jako např. Paříž, Londýn nebo Berlín.

S teroristickými útoky souvisí také bezpečnost na letištích. Většina respondentů považuje bezpečnost na letištích za dostatečnou (48 %). Jelikož často cestují, mohou toto tvrzení posoudit z vlastní zkušenosti. Největší zabezpečení je dle mého názoru na mezinárodním letišti ve Frankfurtu nad Mohanem, využívající při rentgenové kontrole celotělové rentgenové skenery, jež mají odhalit přítomnost zbraní nebo výbušnin umístěných na těle cestujícího.

Při vyhodnocování otázky ohledně zajištění bezpečnosti v České republice došlo k situaci, že 34 % považuje opatření České republiky proti teroristickým útokům za dostatečné a stejné procento respondentů nedokázalo na tuto otázku odpovědět. Zbýlých 32 % dotázaných považuje opatření za nedostatečná.

Poslední otázky byly věnovány tématu hrozby vznikající s přílivem imigrantů. 63,33 % českých občanů má strach z přítomnosti imigrantů na území České republiky. Opět se domnívám, že tato problematika se dotázaných dotýká spíše mediálně, jelikož Česká republika je pro imigranty pouze tranzitní zemí, nikoliv cílovou destinací. K tomuto názoru se přiklání 28 % z mých respondentů, kteří na otázku přítomnosti imigrantů na území České republiky odpověděli „ne“, nebojím se.

Podíváme-li se na zájem o vývoj situace v souvislosti s aktivitami tzv. islámského státu, můžeme konstatovat, že je relativně vysoký. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že 64 % respondentů vnímá islámský stát jako hrozbu pro bezpečnost České republiky.

V závěru jsem na tuto otázku navázala dotazem, zda mají lidé strach vycestovat do zemí Evropské unie. 52 % respondentů je přesvědčeno, že nejsou důvody obávat se vycestovat do zemí Evropské unie, pouze 32,67 % dotázaných má obavy cestovat. Domnívám se, že toto procento respondentů se bojí cestovat na místa s větší koncentrací lidí, z důvodu hrozby teroristických útoků, př. turisticky významná města jako Paříž, Londýn a do zemí Evropské unie, kde se volně pohybují uprchlíci, př. Řecko, ostrov Lesbos.

8. Závěr

Bezpečnost a obrana jsou jedním z nejaktuálnějších námětů diskuse a jednání jak ve světě, tak i v České republice. Důvodem jsou stále více se zvyšující obavy z nejrůznějších útoků ve světových, nejen turisticky, ale i politicky významných městech.

Cílem této práce bylo zjistit, jakým způsobem a jakými nástroji je zajišťována bezpečnostní politika nejen v rámci ČR, ale i v rámci Evropské unie a rovněž na mezinárodní úrovni, neboť tyto mají významný vliv na tvorbu českého bezpečnostního systému. Práce nás má objektivně seznámit se základními skutečnostmi této problematiky.

Díky tomu, že je Česká republika jedním z členských států Organizace spojených národů, ale především Severoatlantické aliance, můžeme se domnívat, že v případě ohrožení našeho území nebo obyvatelstva, nám bude poskytnuta veškerá dostupná pomoc k jeho odvracení. S tímto účastenstvím jsou, kromě práv, spojeny také různé závazky. Jedním z těchto závazků je skutečnost, že Česká republika se jako člen výše uvedených mezinárodních organizací zavázala zajišťovat bezpečnost nejen na území svém, ale podílet se na jejím zajištění také v rámci operací, uskutečňovaných těmito organizacemi.

Vliv těchto organizací můžeme domýšlet i z toho, že strategické dokumenty přijaté na jejich půdě, mají vliv na tvorbu našich strategických dokumentů, které jsou postaveny na stejných základních principech a východiscích.

Dle mého názoru můžeme konstatovat, že koordinace a spolupráce mezinárodní a české bezpečnostní politiky, je poměrně kvalitně zajištěna.

Vzhledem k tomu, že jsme i členy Evropské unie, je česká bezpečnostní politika ovlivněna i ze strany této korporace. Domnívám se, že v posledním letech tato organizace bojuje proti hrozbám bez ohledu na názory členských států, čímž narušuje jejich suverenitu v boji proti bezpečnostním hrozbám, jako je především terorismus a organizovaný zločin spočívající v nelegálním obchodu se zbraněmi, výbušninami, vojenským a nebezpečným materiálem. Význam České republiky spočívá tom, že jako jedna z mála členských zemí si stále stojí na svých názorech ohledně zajišťování společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie, a to i přesto, že tyto postoje jsou rozdílné od těch, jež jsou zastávány na půdě Unie. Navzdory tomuto faktu, se Česká republika i nadále aktivně zapojuje do všech vojenských akcí, uskutečňovaných Unií.

Domnívám se, že pomocí závěrečného dotazníku, si můžeme udělat přesnější obrázek o tom, jak se v dnešní době a při dnešních, již tak velmi často zmiňovaných teroristických a obdobných ataků, vlastně cítí sami obyvatelé.

9. Resumé

Security and defense are the hottest topics of the debates and negotiations both worldwide, and in the Czech Republic. The reasons are the increasing fear of different attacks in tourist destinations as well as in politically important cities.

The aim of this thesis was to identify the ways and tools used to provide the state security policy in the Czech Republic, in the frame of the European Union and on the international level. These cooperations have substantial influence on formation of the Czech security system. This thesis should impartially introduce the basic facts in this field.

Thanks to the membership of the Czech Republic in the UN (United Nations organization) and particularly in the NATO (North Atlantic Treaty Organization) we can assume that in case of any danger or emergency case oriented towards our territory or population, any affordable support to avert it would be provided to our country. These memberships are not only providing rights, but they are involving obligations, too. One of these obligations is the commitment of the Czech Republic to provide security not only on its own territory, but to participate in providing such security support in the frame of operations of these international organizations.

We can see the importance of these organizations by considering the influence of their strategic documents on establishing our national strategic documents which follow the same principles and solutions.

In my opinion we can state that coordination and cooperation between the international and Czech security policies is secured on good standards level.

The Czech security policy is influenced by the European Union because of the membership in this organization. I think that during the last years this organization has been fighting against the security threats, leaving the opinion of the member states out of consideration. Such behaviour of the Union distorts their sovereignty in their efforts to fight against the security threats, such as terrorism and organized criminality like illegal business with weapons, explosives, military and other dangerous materials. In this regard it is necessary to point out, that the Czech Republic is one of the few member states maintaining the basic principles in the common foreign and security policies of the European Union, despite the attitudes presented at the Union level. Regardless of this fact the Czech Republic actively participates in all military and security actions, realized by the Union.

I assume, that based on the results of the questionnaire we can get a better and more accurate opinion about the current feelings of the residents living in the era of the frequently mentioned terrorist and similar security breaching attacks.

10. Použité zdroje

10.1. Literatura

1. DANICS, Š., STRNAD, Š: *Aspekty bezpečnosti*. 1. vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. 136 s. ISBN 978-80-7251-455-7.
2. BALABÁN, M. (Ed.) : *Bezpečnostní budoucnost České republiky – otázky, výzvy, problémy: sborník statí ke konferenci „České bezpečnostní politika a její perspektivy*. 2. vydání. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Agentura vojenských informací a služeb. 2005. 199 s. ISBN 80-7278-306-8.
3. BALABÁN, M., STEJSKAL, L. a kol.: *Kapitoly o bezpečnosti*. 2. změněné a doplněné vydání. Praha: Karolinum. 2010. 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.
4. FURMÁNEK, J. (Ed.): *Bezpečnostní politika České republiky – výzvy a problémy: sborník statí ke konferenci „15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Agentura vojenských informací a služeb. 2004. 263 s. ISBN 80-7278-217-7.
5. JANOŠEC, J. a kol.: *Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025*. Praha: Ministerstvo obrany ČR – Agentura vojenských informací a služeb. 2005 200 s. ISBN 80-7278-303-3.
6. KHOL, R. (Ed.): *Česká republiky a Evropská bezpečnostní a obranná politika*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. 2000. 76 s. ISBN 80-85864-99-1.
7. KHOL, R.: *Evropská bezpečnostní a obranná politika: národní perspektivy*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. 2002. 192 s. ISBN: 80-86506-25-8.
8. KRIEGER, J. *Oxfordský slovník světové politiky*. 1. vydání. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. 1090 s. ISBN 80-7181-463-6.
9. MINISTERSTVO OBRANY ČR: *Bílá kniha o obraně*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – odbor komunikace a propagace. 2011. 167 s. ISBN 978-80-7278-564-3.

10. NATO: *NATO Handbook*. [online]. Brussels: NATO Public Diplomacy Division. 2006. [cit. 2018-03-08]. ISBN: 92-845-0178-4. s. 403. Dostupné z: <https://www.nato.int/docu/handbook/2006/hb-en-2006.pdf>
11. ONDŘEJ, J.: *Odzbrojení, prostředek zajištění mezinárodní bezpečnosti*. 1.vyd. Plzeň: Aleš Čeněk. 2005. 284 s. ISBN 80-86898-53-9
12. PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 2016. 434 s. ISBN 978-80-7380-611-8.
13. RAMSBOTHAM, O., WOODHOUSE, T. *Encyclopedia of International Peacekeeping Operations*. Santa Barbara: ABC-CLIO. 1999. ISBN 0-87436-892-8
14. STEJSKAL, L (Ed.): *Bezpečné Česko v bezpečné Evropě*. Praha: Úřad vlády ČR. 2007. 152 s. ISBN 978-80-87041-17-8.
15. SVOBODA, P.: *Právo vnějších vztahů EU*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010. 246 s. ISBN 978-80-7400-353-3.
16. UNITED NATIONS. *Basic facts about the United Nations*. New York: United Nations Department of Public Information. 2014. 273 s. ISBN 978-92-1-101279-8.
17. ZEMAN, P. (Ed.): *Česká bezpečnostní terminologie*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2.

10.2. Internetové zdroje

1. *Informační portál Ministerstvo vnitra České republiky* [online].[cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx>
2. *Informační portál Organizace spojených národů*. [online] [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/index.html>
3. *Informační portál Severoatlantická aliance*. [online] [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html>

4. *Informační portál Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.osce.org/>
5. *Informační portál Ministerstva zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <https://www.mzv.cz/jnp/>
6. *Informační portál Ministerstva obrany ČR* [online]. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z: <http://www.army.cz/>
7. *Informační portál Ministerstva vnitra ČR.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>
8. *Informační portál Armády ČR.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/>
9. *Informační portál Evropské unie.* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/>
10. *Informační portál Úřadu pro civilní letectví.* [online]. [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <http://www.caa.cz/index.php>
11. *Informační portál Pražského hradu.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/>
12. *Informační portál Vlády ČR: Bezpečnostní rada státu.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/uvodni-stranka---pracovni-vybory-18342/>
13. *Sagit – právní a informační nakladatelství.* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/info/sb13172>

10.3. Právní předpisy

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění ústavního zákona č. 98/2013 Sb. In: *Sbírka zákonů*. 16. 12. 1992. ISSN: 1211-1244.
2. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění zákona č. 183/2017 Sb. In: *Sbírka zákonů*. 14. září 1999. ISSN: 1211-1244.
3. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 263/2017 Sb. In: *Sbírka zákonů*. 14. září 1999. ISSN: 1211-1244.
4. Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, ve znění zákona č. 35/2018 Sb. In: *Sbírka zákonů*. 23. 7. 2014. ISSN: 1211-1244.

10.4. Strategické dokumenty

1. *Strategic concept NATO 2010*. [online].[cit. 2018-03-02]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf
2. *Bezpečnostní strategie EU*. [online].[cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD-strategie-EU.pdf>
3. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. [online].[cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>
4. *Doktrína lidské bezpečnosti*. [online].[cit. 2018-03-18]. Dostupné z: https://ceses.cuni.cz/CESES-76-version1-doktrina_lidske_bezpecnosti.pdf
5. *Národní strategie kybernetické bezpečnosti*. [online].[cit. 2018-03-18]. Dostupné z: <https://www.govcert.cz/download/gov-cert/container-nodeid-998/nskb-150216-final.pdf>

10.5. Smlouvy

1. *Charta OSN a Statut Mezinárodního soudního dvora.* [online].[cit. 2018-02-28]. Dostupné z:<http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>
2. *Severoatlantická smlouva.* [online].[cit. 2018-03-01].
Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/assets/nato/strategie-a-cile/severoatlanticka-smlouva.pdf>
3. *Lisabonská smlouva.* [online].[cit. 2018-03-014].
Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/738-lisabonska_smlouva.pdf
4. *Smlouva o Evropské unii.* [online].[cit. 2018-03-15].
Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16335-smlouva_o_eu.pdf
5. *Vídeňská úmluva o smluvním právu.* [online].[cit. 2018-03-18].
Dostupné z: <http://smsjm.vse.cz/wp-content/uploads/2008/10/mp5.pdf>

11. Seznam zkratk

BIS	Bezpečnostní informační služba
ČR	Česká republika
EEAS	Evropská služba pro vnější činnost
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ER	Evropská rada
EU	Evropská unie
GAERC	Rada pro obecné záležitosti a vnější vztahy
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	Severoatlantická aliance, North Atlantic Treaty Organization
NRF	Síly rychlé akce NATO
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OSN	Organizace spojených národů
SBOP	Společná bezpečnostní a obranná politika
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
UN	United Nations
ÚZSI	Úřad pro zahraniční styky a informace
VP-ZVB	Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
VZ	Vojenské zpravodajství

12. Seznam obrázků

- Obr. č. 1   Mapa teroristických útoků v Evropské unii 2009-2012
Obr. č. 2   Označení stupňů ohrožení terorismem
Obr. č. 3   Pilíře kybernetické bezpečnosti státu
Obr. č. 4   Rámcová struktura bezpečnostního systému České republiky

13. Seznam schémat

- Schéma č. 1   Institucionální struktura Severoatlantické aliance

14. Seznam příloh

- Příloha č. 1   Dotazník

15. Seznam grafů

- Graf č. 1   „Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?“
Graf č. 2   „Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“
Graf č. 3   „Je NATO jako vojenskopolitická organizace v současné době potřebná?“
Graf č. 4   „Myslíte si, že je v České republice dostatečně zajištěna bezpečnost občanů?“
Graf č. 5   „Obáváte se teroristických útoků v České republice?“
Graf č. 6   „Domníváte se, že jsou opatření proti terorismu na letištích v EU za dostatečná?“
Graf č. 7   „Považuje opatření v ČR proti teroristickým útokům za dostatečná?“
Graf č. 8   „Bojíte se přítomnosti imigrantů v ČR?“
Graf č. 9   „Jsou aktivity tzv. teroristického státu hrozbou pro bezpečnost v ČR?“
Graf č. 10   „Máte obavy vycestovat do ostatních států EU z důvodu pohybu imigrantů na daném území?“

Příloha č. 1: Dotazník

Bezpečnost, obrana ve světě, v České republice a její účast v mezinárodních organizacích

1. Zajímáte se o politiku a mezinárodní vztahy?

- Ano, informace si zjišťuji na internetu
- Ano, sleduji dění v televizi
- Jen občas
- Ne, nesleduji

2. Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?

- Ano
- Ne
- Nevím

3. Je NATO jako vojensko-politická organizace v současné době potřebná?

- Ano
- Ne
- Nevím

3. Myslíte si, že je v České republice zajištěna dostatečná bezpečnost občanů?

- Ano, je
- Jen částečná
- Ne, není

4. Respektujete nařízení EU nebo je považujete za absurdní?

- Ano, respektuji
- Respektuji jen některá nařízení
- Považuji je za absurdní
- Nezajímám se

5. Obáváte se teroristických útoků v České republice?

- Ano
- Ne
- Nevím

6. Považujete opatření proti terorismu na letištích v EU za dostatečná?

- Ano
- Ne
- Nevím, nemám žádné zkušenosti

7. Považujete opatření v ČR proti teroristickým útokům za dostatečná?

- Ano
- Ne
- Nevím

8. Máte obavy z imigrantů v ČR?

- Ano
- Ne
- Nevím

9. Jsou aktivity tzv. islámského státu hrozbou pro bezpečnost ČR?

- Ano
- Ne
- Nevím

10. Máte obavy vycestovat do ostatních států EU, kvůli pohybu imigrantů na daném území?

- Ano
- Ne
- Nevím